

BANK SPÓŁDZIELCZY W MOKOBODACH

**Informacja dotycząca adekwatności kapitałowej
Banku Spółdzielczego w Mokobodach podlegająca
ujawnieniom (III filar)**

na dzień 31.12.2020 roku

Mokobody, czerwiec 2021 r.

SPIS TREŚCI

1. *Wprowadzenie*
 - 1.1. *Informacje ogólne o Banku*
 - 1.2. *Podstawa sporządzenia Polityki informacyjnej*
2. *Cele i zasady polityki zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka*
 - 2.1. *Ryzyko kredytowe*
 - 2.1.1 *Zarządzanie ryzykiem kredytowym*
 - 2.1.2 *Zarządzanie ryzykiem koncentracji zaangażowań*
 - 2.1.3 *Zarządzanie ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie*
 - 2.1.4 *Zarządzanie ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych*
 - 2.1.5 *Zarządzanie ryzykiem rezydualnym*
 - 2.1.6 *Techniki redukcji ryzyka kredytowego i polityka zabezpieczeń*
 - 2.2. *Ryzyko stopy procentowej*
 - 2.3. *Ryzyko operacyjne*
 - 2.4. *Ryzyko płynności*
 - 2.5. *Ryzyko biznesowe*
 - 2.6. *Ryzyko braku zgodności*
3. *Fundusze własne*
 - 3.1. *Informacje podstawowe*
 - 3.2. *Wartość księgowa funduszy*
 - 3.3. *Struktura funduszy własnych*
4. *Adekwatność kapitałowa*
 - 4.1. *Opis metody stosowanej do oceny adekwatności poziomu kapitału wewnętrznego*
 - 4.2. *Wymóg z tytułu ryzyka kredytowego i operacyjnego*
5. *Instrumenty kapitałowe w portfelu bankowym*
6. *Polityka wynagradzania pracowników, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka Banku Spółdzielczego w Mokobodach*
 - 6.1. *Parametry oraz zasady ustalania wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze*
 - 6.2. *Informacje ilościowe na temat wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska istotne w Banku*
7. *Kontrola wewnętrzna*

1. Wprowadzenie

1.1. Informacje ogólne o Banku

Bank Spółdzielczy w Mokobodach z siedzibą w Mokobodach, ul. Siedlecka 16, przedstawia informacje o charakterze jakościowym i ilościowym dotyczące adekwatności kapitałowej wg stanu na dzień 31.12.2020 roku.

Bank Spółdzielczy w Mokobodach prowadzi swoją działalność od 1910 roku. Jest zarejestrowany w Rejestrze Przedsiębiorców prowadzonym przez Sąd Rejonowy Lublin-Wschód w Lublinie, z siedzibą w Świdniku, VI Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego pod nr KRS 0000151357 nadanym w dniu 12 luty 2003 roku. Bankowi nadano w dniu 14.01.2004 roku numer statystyczny REGON: 000509181, oraz w dniu 27.07.1999 roku NIP: 821 00 07 248.

Bank jest spółdzielnią prowadzącą swoją działalność na podstawie Statutu Banku, który został uchwalony przez Zebranie Przedstawicieli dnia 11.06.2006 r. wraz z późniejszymi zmianami z dnia 22.06.2008 r., 17.06.2012 r., 14.06.2018 r., oraz 24.07.2020 r.

BS w Mokobodach jest zrzeszony z Bankiem Polskiej Spółdzielczości S.A. w Warszawie. W dniu 31.12.2015 r. Bank podpisał umowę przystąpienia do Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS, która stanowi system ochrony w rozumieniu przepisów Rozdziału 3a Ustawy z dnia 7 grudnia 2000 r. o funkcjonowaniu banków spółdzielczych ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających (IPS). Celem systemu jest zapewnienie płynności i wypłacalności każdego jego uczestnika. Przedmiotem działalności Systemu Ochrony Zrzeszenia jest także realizowanie audytu wewnętrznego wobec członków oraz monitorowanie, szacowanie i kontrola ryzyka działalności członków Spółdzielni.

Bank prowadzi swoją działalność na terenie województwa mazowieckiego. Swoje zadania wykonuje w jednostce macierzystej w Mokobodach, nie posiada oddziałów. Działalność operacyjna prowadzona jest także za pośrednictwem bankowości internetowej. Bank działa na rzecz osób fizycznych, osób prawnych oraz jednostek organizacyjnych nie posiadających osobowości prawnej, jeżeli posiadają zdolność prawną, prowadząc działalność rozliczeniową, depozytową i kredytową w złotych polskich.

Na dzień 31.12.2020 r. Bank nie posiadał udziałów w podmiotach zależnych nie objętych konsolidacją.

1.2. Podstawa sporządzenia Polityki informacyjnej

Niniejszy dokument stanowi realizację obowiązku ujawniania informacji o charakterze jakościowym i ilościowym, zgodnie z:

1. Rozporządzeniem 575/2013 UE, zwanym dalej Rozporządzeniem CRR,

2. Rozporządzeniem 1423/2013 UE,
3. Ustawą Prawo bankowe,
4. Zasadami ładu korporacyjnego KNF,
5. Rekomendacją „M” KNF,
6. Rekomendacją „P” KNF,
7. Ustawą o ochronie danych osobowych,
8. Wytycznymi Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego (EUNB),
9. Ustawą z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym.

Niniejszy dokument stanowi również realizację zapisów Polityki Informacyjnej Banku Spółdzielczego w Mokobodach dotyczącej adekwatności kapitałowej zatwierdzonej przez Radę Nadzorczą Banku.

2. Cele i zasady polityki zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka – art. 435 Rozporządzenia

Celem zarządzania ryzykiem bankowym poprzez utrzymywanie poziomu ryzyka w ramach przyjętego poziomu tolerancji jest:

1. ochrona wartości kapitału Członków Banku;
2. ochrona depozytów klientów;
3. wsparcie Banku w prowadzeniu efektywnej działalności,
4. uzyskanie odpowiedniej rentowności działalności biznesowej.

Poziom tolerancji na ryzyko bankowe ustalany jest przez Zarząd Banku w formie strategicznych limitów na poszczególne rodzaje ryzyka, które Bank uznaje za istotne i zatwierdzany przez Radę Nadzorczą:

1. na poziomie zapewniającym bezpieczne funkcjonowanie Banku, w tym umożliwiającym zachowanie ciągłości działania oraz zapewniającym adekwatność kapitałową Banku;
2. na poziomie umożliwiającym realizację planów działania Banku,
3. z uwzględnieniem sytuacji zewnętrznej,
4. adekwatnie do obecnego i planowanego poziomu ryzyka,
5. z uwzględnieniem wymogów regulacyjnych.

W Banku zostały zdefiniowane zasady rekrutacji członków Zarządu. Do składu Zarządu może być wybrany wyłącznie członek Banku Spółdzielczego, a jeżeli członkiem Banku Spółdzielczego jest osoba prawna, członków Zarządu wybiera się również spośród kandydatów wskazanych

przez osoby prawne. Zarząd składa się z 3 do 5 członków, w tym Prezesa, Wiceprezesów lub członków wybranych na czas nieokreślony. Członków Zarządu powołuje i odwołuje w głosowaniu tajnym Rada Nadzorcza. Prezesa Zarządu Banku Spółdzielczego powołuje i odwołuje Rada Nadzorcza. Powołanie Prezesa Zarządu następuje za zgodą Komisji Nadzoru Finansowego. Odwołanie Prezesa lub innego członka Zarządu wymaga pisemnego uzasadnienia. Odwołanie członka Zarządu lub zawieszenie go w czynnościach nie narusza jego uprawnień wynikających ze stosunku pracy. Rada Nadzorcza odwołuje członka Zarządu w przypadku gdy został wobec niego orzeczony zakaz prowadzenia działalności gospodarczej na własny rachunek oraz pełnienia funkcji reprezentanta lub pełnomocnika przedsiębiorcy, członka Rady Nadzorczej lub komisji rewizyjnej w spółce akcyjnej, spółce z ograniczoną odpowiedzialnością lub w spółdzielni. Rada Nadzorcza może odwołać członka Zarządu między innymi wtedy, gdy jego działalność jest sprzeczna z przepisami prawa lub Statutu. W razie odwołania Rada Nadzorcza podejmuje uchwały niezbędne do prawidłowego prowadzenia i kierowania działalnością Banku Spółdzielczego. Odwołanego członka Zarządu zawiadamia się niezwłocznie na piśmie o odwołaniu z podaniem przyczyn. Członkostwo w Zarządzie, poza przypadkami określonymi w Statucie, ustaje również w razie odwołania członka Zarządu przez Zebranie Przedstawicieli jeżeli nie udzieliło temu członkowi absolutorium.

Rekrutację na stanowiska kierownicze w Banku w pierwszej kolejności prowadzi się wśród pracowników Banku, a dopiero w przypadku braku możliwości przesunięć w ramach struktury poszukuje się pracowników w zewnętrznych instytucjach bankowych, finansowych itp. Kandydaci na stanowiska kierownicze powinni spełniać kryterium reputacji oraz kwalifikacji. Kryterium reputacji obejmuje:

1. Dobrą opinię w środowisku,
2. Dobrą opinię bezpośredniego przełożonego po odbyciu okresu próbnego,
3. Zaświadczenie o niekaralności za przestępstwa gospodarcze, skarbowe, korupcyjne, przeciwko prawom pracowniczym,
4. oświadczenia o braku orzeczonego przez sąd zakazu pełnienia funkcji kierowniczych w działalności gospodarczej i/ lub prowadzenia działalności gospodarczej na własny rachunek albo zakazu prowadzenia cudzych spraw,
5. oświadczenia, że nie toczą się czynności procesowe z podejrzenia o popełnienie czynów gospodarczych, skarbowych, korupcyjnych, przeciwko prawom pracowniczym,
6. oświadczenia o niezajmowaniu się interesami konkurencyjnymi wobec Banku

Kryterium kwalifikacji obejmuje:

1. Wykształcenie wyższe o kierunku finansowym, ekonomicznym itp.

2. W przypadku braku wykształcenia o którym mowa w ust. 1 – doświadczenie minimum 5 – letnie w pracy w instytucjach finansowych.

Z kolei Członków Rady Nadzorczej powołuje Zebranie Przedstawicieli na okres 4 lat. Do składu Rady Nadzorczej może być wybrany wyłącznie członek Banku Spółdzielczego, a jeżeli członkiem Banku Spółdzielczego jest osoba prawna – do Rady Nadzorczej może być wybrana osoba niebędąca członkiem Banku Spółdzielczego, wskazana przez osobę prawną. Na miejsce członka Rady Nadzorczej, którego mandat wygaś w czasie trwania kadencji, najbliższe Zebranie Przedstawicieli może dokonać wyboru uzupełniającego na okres do końca kadencji. Kadencja członków Rady Nadzorczej kończy się z dniem odbycia Zebrania Przedstawicieli zatwierdzającego sprawozdanie finansowe za ostatni pełny rok obrotowy pełnienia funkcji członka Rady Nadzorczej.

W Banku funkcjonuje zorganizowany proces zarządzania ryzykiem, w którym uczestniczą organy Banku oraz poszczególne komórki organizacyjne. Członkowie Rady Nadzorczej i Zarządu cieszą się wystarczająco dobrą opinią i posiadają wystarczającą wiedzę, umiejętności i doświadczenie do wykonywania swoich obowiązków. Poświęcają wystarczająco dużo czasu wykonywaniu swoich funkcji w Banku, a także analizom kwestii ryzyka i biorą czynny udział w zarządzaniu wszystkimi rodzajami istotnego ryzyka.

W zakresie art. 435 ust 2 Bank informuje, że:

- 1) Członkowie Zarządu Banku nie pełnią stanowisk dyrektorskich poza Bankiem. Członkowie Rady Nadzorczej Banku również nie pełnią stanowisk dyrektorskich. Przez stanowisko dyrektorskie należy rozumieć funkcję członka zarządu lub rady nadzorczej pełnione w podmiotach objętych tym samym instytucjonalnym systemem ochrony spełniającym warunki, o którym mowa w art. 113 ust. 7 rozporządzenia nr CRR, lub podmiotach, w których bank posiada znaczny pakiet akcji, o którym mowa art. 4 ust. 1 pkt 36 rozporządzenia nr CRR.
- 2) Członków Zarządu powołuje zgodnie z przepisami prawa Rada Nadzorcza, działając wg *Regulaminu Działania Rady Nadzorczej w Banku Spółdzielczym w Mokobodach* biorąc pod uwagę wiedzę i umiejętności zapewniające bezpieczeństwo funkcjonowania banku, doświadczenie zawodowe, wykształcenie, dokumenty potwierdzające ukończone kursy, szkolenia oraz podejmowane inne formy podnoszenia kwalifikacji zawodowych zapewniające właściwe sprawowanie wyznaczonych funkcji. Oceny kwalifikacji i reputacji Członków Zarządu dokonuje Komisja ds. odpowiedniości powołana ze składu Rady Nadzorczej zgodnie z *Polityką oceny odpowiedniości członków Zarządu Banku, członków Rady Nadzorczej oraz osób pełniących kluczowe funkcje w Banku Spółdzielczym w Mokobodach*. Członków Rady Nadzorczej powołuje Zebranie Przedstawicieli zgodnie ze

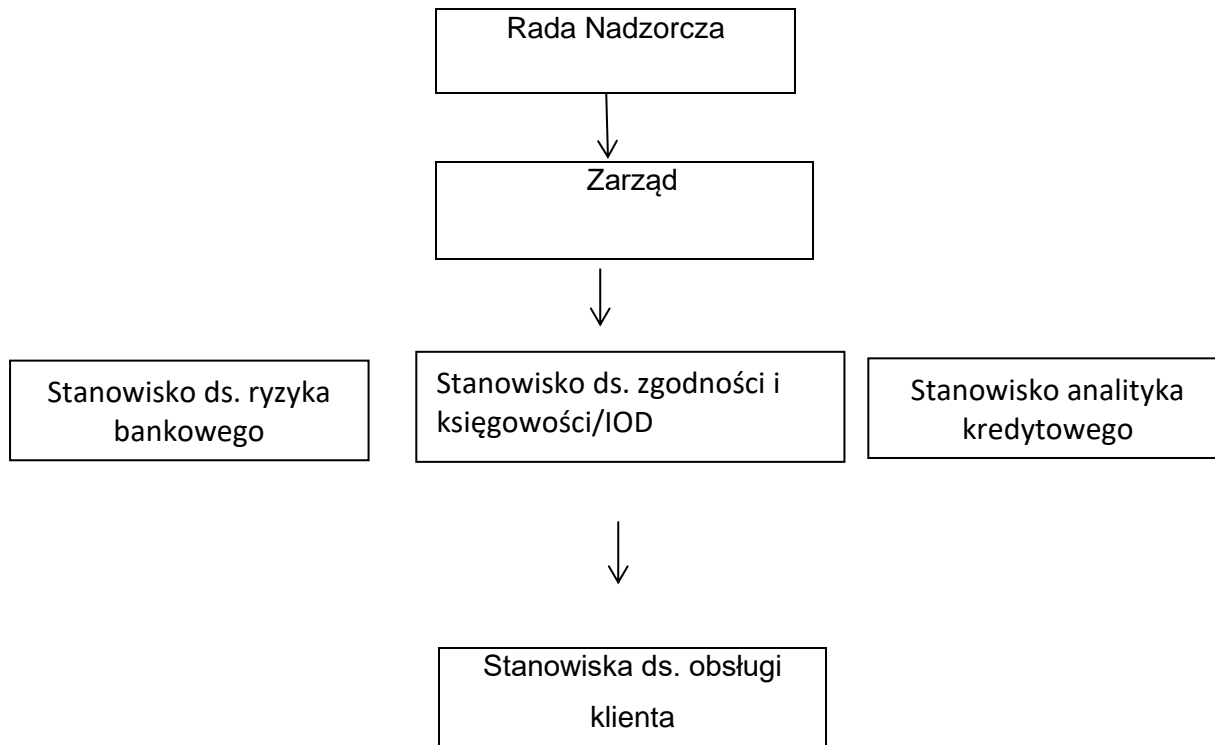
Statutem Banku Spółdzielczego w Mokobodach. Zasady wyborów Rady Nadzorczej określa Regulamin Działania Rady Nadzorczej Banku Spółdzielczego w Mokobodach, natomiast tryb wyboru Rady określa Regulamin Obrad Zebrania Przedstawicieli i wyboru członków Rady Nadzorczej Banku Spółdzielczego w Mokobodach. Komisja ds. odpowiedzialności dokonuje oceny odpowiedzialności kandydatów na członków Rady Nadzorczej jako oceny uprzedniej oraz oceny członków Rady Nadzorczej w trakcie kadencji Rady Nadzorczej jako oceny następczej. Ocena odpowiedzialności obejmuje kwalifikacje niezbędne do sprawowania funkcji nadzorczych tj. wiedzy, umiejętności i doświadczenia. Ocena odpowiedzialności składa się z oceny kwalifikacji i oceny reputacji. Ocena odpowiedzialności dokonywana jest w oparciu o *Politykę oceny odpowiedzialności członków Zarządu Banku, członków Rady Nadzorczej oraz osób pełniących kluczowe funkcje w Banku Spółdzielczym w Mokobodach*.

- 3) Bank stosuje politykę różnicowania w zakresie wyboru członków Zarządu oraz Rady Nadzorczej, dzięki czemu zapewnia różnorodność przy wyborze członków organów zarządzających, oraz jej cele. W Banku głównymi celami stosowanej polityki różnorodności są: przeciwdziałanie dyskryminacji w miejscu pracy, promowanie równości, realizacja misji społecznej, upowszechnienie różnorodnych punktów widzenia, doświadczeń, pomysłów w celu tworzenia istotnego potencjału biznesowego Banku, a także angażowanie wszystkich osób zatrudnionych oraz partnerów biznesowych i społecznych w działaniu na rzecz spójności i równości społecznej zgodnie z zapisami *Polityki różnorodności Banku Spółdzielczego w Mokobodach*.
- 4) Bank z uwagi na skalę działania nie tworzy w obrębie Rady Nadzorczej komitetu ds. ryzyka zgodnie z art. 9cb ustawy – Prawo bankowe.
- 5) Przepływ informacji dotyczącej ryzyka kierowanej do Zarządu oraz Rady Nadzorczej w Banku jest sformalizowany i objęty *Instrukcją funkcjonowania systemu informacji zarządczej w Banku Spółdzielczym w Mokobodach* definiującą: częstotliwość, zakres, odbiorców i terminy sporządzania raportów i sprawozdań dotyczących ryzyka. Systemem informacji zarządczej są objęte wszystkie rodzaje ryzyka uznawane przez Bank za istotne. Zakres i częstotliwość raportowania jest dostosowana do skali narażenia na ryzyko, a także zmienności ryzyka zapewniając możliwość podejmowania decyzji, oraz odpowiedniej reakcji w przypadku zmiany ekspozycji na ryzyko.

W procesie zarządzania ryzykiem, strategiczne cele określa Rada Nadzorcza, która ocenia skuteczność działań Zarządu Banku, mających na celu zapewnienie efektywności procesu zarządzania ryzykiem. Zarząd Banku odpowiada za zorganizowanie, wdrożenie i funkcjonowanie systemu zarządzania ryzykiem oraz dokonywanie weryfikacji w celu jego usprawnienia. Zobowiązany jest zapewnić, że system zarządzania ryzykiem jest skuteczny – to znaczy że

proces zarządzania tym ryzykiem jest realizowany w sposób poprawny na etapie identyfikacji, oceny, przeciwdziałania, kontroli, monitorowania, testowania i raportowania. W strukturze organizacyjnej Banku funkcjonuje Stanowisko ds. ryzyka bankowego, które dokonuje identyfikacji, pomiaru, limitowania, monitorowania i raportowania poszczególnych rodzajów ryzyk oraz adekwatności kapitałowej, stanowisko ds. zgodności i księgowości/IOD odpowiedzialne za identyfikację, ocenę, kontrolę, monitorowanie oraz raportowanie na temat ryzyka braku zgodności, a także stanowisko analityka kredytowego odpowiedzialne za dokonanie poprawnej oceny zdolności kredytowej i wiarygodności klientów, oraz wydanie odpowiedniej propozycji decyzji kredytowej.

Schemat organizacji zarządzania ryzykiem w BS w Mokobodach

Cele strategiczne w zakresie zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka zawarte są w funkcjonujących w Banku: *Strategii zarządzania ryzykiem*, *Strategii działania*, *Strategii*

zarządzania ryzykiem kredytowym, Strategii zarządzania ryzykiem operacyjnym, Strategii zarządzania ryzykiem stopy procentowej oraz w Strategii zarządzania ryzykiem płynności.

Ponadto w Banku funkcjonują polityki w zakresie zarządzania następującymi rodzajami ryzyka:

1. polityka kredytowa,
2. polityka zarządzania ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie,
3. polityka zarządzania ryzykiem kredytowym z uwzględnieniem ryzyka koncentracji oraz ryzyka detalicznych ekspozycji kredytowych,
4. polityka zarządzania kapitałem,
5. polityka zarządzania ryzykiem operacyjnym,
6. polityka zarządzania ryzykiem płynności i finansowania,
7. polityka zarządzania ryzykiem stopy procentowej,
8. polityka zarządzania ryzykiem biznesowym,
9. polityka zgodności,
10. polityka inwestycyjna,
11. polityka bezpieczeństwa danych osobowych,
12. polityka bezpieczeństwa informacji,
13. polityka zarządzania jakością danych,
14. polityka przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu,
15. polityka informacyjna dotycząca adekwatności kapitałowej,
16. polityka wynagradzania pracowników, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka banku,
17. polityka Zasady Ładu Korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych,
18. polityka w zakresie zarządzania ryzykiem konfliktu interesów,
19. polityka w zakresie zarządzania ryzykiem reputacji,
20. polityka bezpieczeństwa w zakresie usług płatności internetowych,
21. polityka oceny odpowiedniości członków Zarządu Banku, członków Rady Nadzorczej oraz osób pełniących kluczowe funkcje,
22. polityka różnorodności.

Na proces zarządzania ryzykiem bankowym składają się następujące czynności

- 1) **identyfikacja ryzyka** – polega na rozpoznaniu aktualnych i potencjalnych źródeł zagrożeń związanych z ryzykiem oraz oszacowaniu wielkości potencjalnego wpływu danego rodzaju ryzyka na sytuację finansową Banku. W ramach identyfikacji ryzyka określone są te rodzaje ryzyka, które uznawane są za istotne w działalności Banku, a także sporządza się prognozy i plany uwzględniające przewidywany poziom ryzyka;
- 2) **pomiar ryzyka** – pomiar ryzyka obejmuje definiowanie miar ryzyka adekwatnych do rodzaju, istotności ryzyka i dostępności danych oraz dokonania kwantyfikacji ryzyka za pomocą ustalonych miar, w ramach pomiaru ryzyka Bank przeprowadza testy warunków skrajnych na podstawie założeń zapewniających rzetelny pomiar lub szacowanie ryzyka;
- 3) **ocena/szacowanie ryzyka** - polega na określeniu siły wpływu lub zakresu ryzyka z punktu widzenia realizacji celów zarządzania ryzykiem, w ramach pomiaru ryzyka przeprowadza się testy warunków skrajnych na podstawie założeń zapewniających rzetelną ocenę ryzyka,
- 4) **monitorowanie ryzyka** – polega na monitorowaniu odchyień realizacji od prognoz lub założonych punktów odniesienia (np. limitów, wartości progowych, planów, pomiarów z poprzedniego okresu, wydanych rekomendacji i zaleceń). Monitorowanie ryzyka odbywa się z częstotliwością adekwatną do istotności danego rodzaju ryzyka oraz jego zmienności,
- 5) **raportowanie ryzyka** – polegające na cyklicznym informowaniu organów Banku o wynikach pomiaru ryzyka, podjętych działaniach i rekomendacjach działań. Zakres, częstotliwość oraz forma raportowania są dostosowane do szczebla zarządczego odbiorców,
- 6) **stosowanie mechanizmów kontrolujących i ograniczających ryzyko** - zidentyfikowany, zmierzony lub oszacowany poziom ryzyka - polega w szczególności na przyjmowaniu regulacji wewnętrznych, określaniu poziomu tolerancji na ryzyko, ustalaniu wysokości limitów i wartości progowych, wydawaniu zaleceń, podejmowaniu decyzji o wykorzystywaniu narzędzi wspierających zarządzanie ryzykiem.

Schemat zarządzania ryzykiem w BS w Mokobodach

W celu zapewnienia bezpiecznej relacji pomiędzy ponoszonym przez Bank ryzykiem (mierzonym m. in. kapitałem wewnętrznym) a bazą kapitałową Banku, funkcjonuje w Banku proces wewnętrznej oceny adekwatności kapitałowej – ICAAP. Proces ICAAP służy rozwojowi pomiaru ryzyka i ustalania kapitału wewnętrznego, umożliwiając efektywniejsze zarządzanie bankiem nakierowane na poprawę rentowności działalności i rentowności zainwestowanego kapitału.

Do ryzyk istotnych, które podlegają szczególnemu nadzorowi zalicza się:

- Ryzyko kredytowe,
- Ryzyko operacyjne (obejmujące również ryzyko prawne),
- Ryzyko koncentracji,
- Ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej,
- Ryzyko płynności,
- Ryzyko wyniku finansowego (w którym przejawia się ryzyko biznesowe),
- Ryzyko niewypłacalności (kapitałowe),
- Ryzyko braku zgodności,
- Ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej.

Do ryzyk zidentyfikowanych w działalności Banku, uznanych za nieistotne należą:

- Ryzyko cyklu gospodarczego,
- Ryzyko strategiczne,
- Ryzyko utraty reputacji,
- Ryzyko rezydualne,
- Ryzyko modeli.

Opis procesów zarządzania wyżej wymienionymi istotnymi rodzajami ryzyk zawierają wewnętrzne instrukcje zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka. Istotność poszczególnych ryzyk bankowych określa się na podstawie procedury zawartej w *Instrukcji funkcjonowania procesu oceny adekwatności poziomu kapitału wewnętrznego (ICAAP) w Banku Spółdzielczym w Mokobodach*.

2.1. Ryzyko kredytowe

Ryzyko kredytowe związane jest z możliwością wystąpienia strat finansowych spowodowanych nie wywiązywaniem się kontrahenta Banku ze zobowiązań wynikających z warunków umowy, zarówno w odniesieniu do pojedynczego klienta jak i całego portfela kredytowego. Ryzyko kredytowe w istotny sposób wpływa na działalność Banku, w związku z czym Bank zarządza ryzykiem kredytowym zarówno pojedynczej ekspozycji jak i całego portfela kredytowego.

Celami strategicznymi w zakresie zarządzania ryzykiem kredytowym w Banku są:

1. rozwijanie skali działalności kredytowej w granicach zatwierdzonych przez Zarząd i Radę Nadzorczą,
2. utrzymywanie stabilnego i zrównoważonego pod względem jakości, i wartości portfela kredytowego cechującego się odpowiednią dochodowością oraz bezpieczeństwem rozumianym jako minimalizacja ryzyka wystąpienia kredytów zagrożonych,
3. budowanie i rozwijanie systemów pomiaru i analizy ryzyka kredytowego,
4. monitorowanie, limitowanie i raportowanie poziomu ryzyka w celu zapewnienia prawidłowego poziomu łącznego wskaźnika kapitałowego.

Odbywa się to poprzez zapewnienie właściwej jakości oceny ryzyka kredytowego i efektywności podejmowania decyzji kredytowych, jak również skutecznego procesu monitorowania zaangażowania kredytowego wobec pojedynczego klienta oraz całego portfela kredytowego Banku.

W celu zapewnienia odpowiedniej do profilu ryzyka Banku jakości aktywów kredytowych, Bank zarządza:

- ✓ ryzykiem kredytowym,
- ✓ ryzykiem koncentracji zaangażowań,
- ✓ ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie,
- ✓ ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych,
- ✓ ryzykiem rezydualnym.

2.1.1 Zarządzanie ryzykiem kredytowym

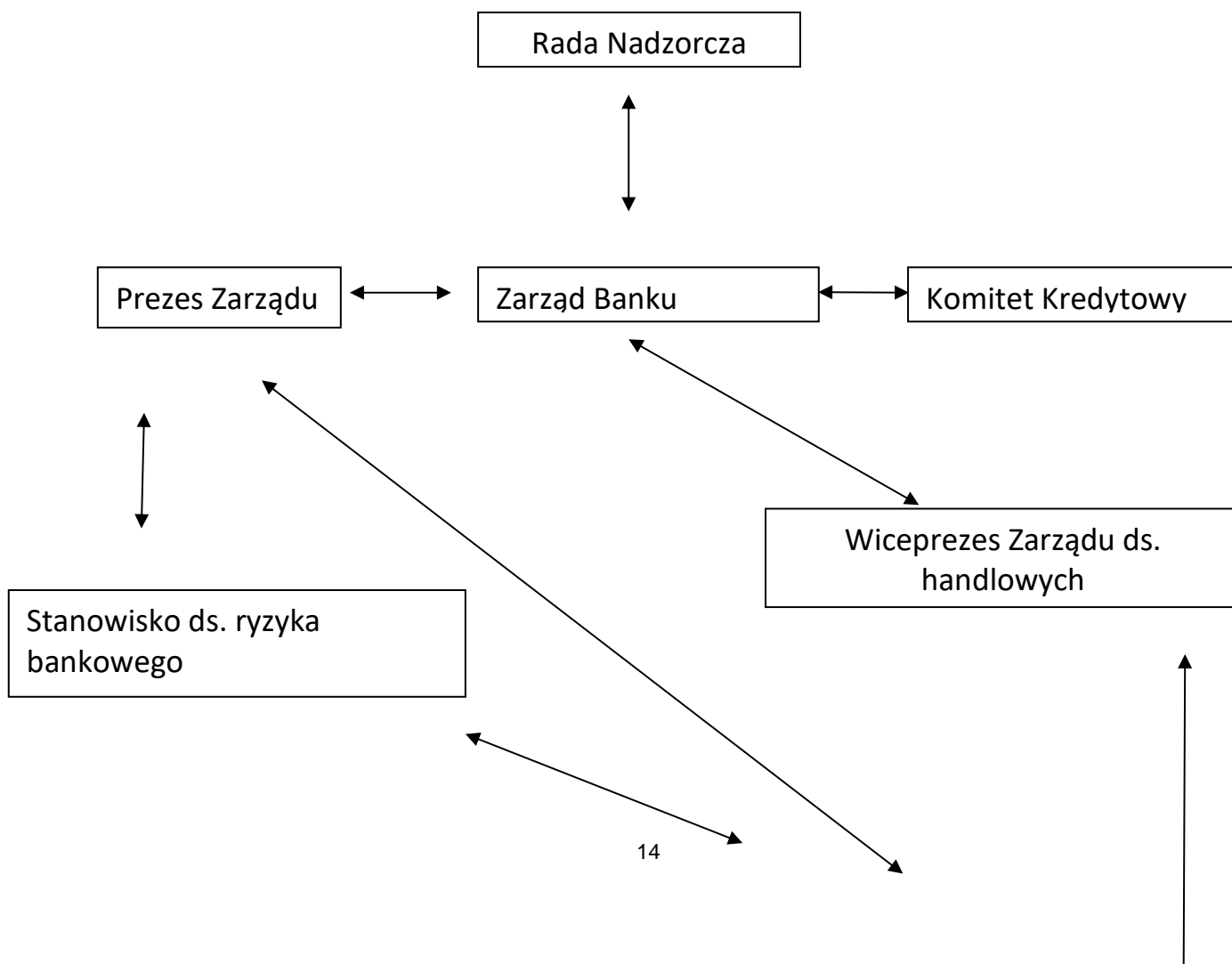
W procesie zarządzania ryzykiem kredytowym uczestniczą:

1. Rada Nadzorcza - zatwierdza strategię i politykę Banku w zakresie zarządzania ryzykiem kredytowym oraz sprawuje nadzór nad ich zgodnością ze strategią i planem finansowym Banku, nadzoruje przestrzeganie przez Zarząd zaakceptowanego przez Radę Nadzorczą dopuszczalnego profilu ryzyka kredytowego, nadzoruje skuteczność procesu zarządzania ryzykiem kredytowym.
2. Zarząd Banku odpowiada za opracowanie i wdrożenie strategii zarządzania ryzykiem kredytowym, w tym za zorganizowanie skutecznego procesu zarządzania ryzykiem kredytowym oraz nadzór nad efektywnością tego procesu, a także zatwierdza procedury i limity ograniczające ekspozycję na ryzyko kredytowe, procedury dotyczące pomiaru i monitorowania ryzyka kredytowego Banku oraz limity ograniczające to ryzyko, przyjmuje w cyklach miesięcznych/kwartalnych ocenę oraz analizę ryzyka kredytowego i na jej podstawie podejmuje odpowiednie decyzje operacyjne.
3. Prezes Zarządu – sprawuje nadzór nad zarządzaniem ryzykiem kredytowym.
4. Wiceprezes Zarządu ds. handlowych odpowiada za współtworzenie i nadzór nad realizacją polityki kredytowej, handlowej i marketingowej w Banku, współdziała w przygotowaniu projektów strategii, polityk oraz procedur zarządzania ryzykiem kredytowym, opracowanie i modyfikację regulacji produktowych, w tym w zakresie ekspozycji kredytowych, opracowanie i modyfikację planów sprzedażowych oraz strategii i polityk sprzedażowych, w tym w zakresie ekspozycji kredytowych.
5. Stanowisko ds. ryzyka bankowego opracowuje projekty strategii i polityki zarządzania ryzykiem kredytowym, proponuje wysokość limitów ograniczających ryzyko kredytowe, analizuje i monitoruje narażenie Banku na ryzyko kredytowe oraz kontroluje przestrzeganie obowiązujących limitów, sporządza raporty dla Zarządu Banku i Rady Nadzorczej dotyczące ekspozycji Banku na ryzyko kredytowe, odpowiada za przeprowadzanie w okresach rocznych przeglądów procedur dotyczących ryzyka ekspozycji kredytowych, monitoruje wykonanie planu finansowego.
6. Stanowisko ds. zgodności i księgowości/IOD opiniuje projekty strategii i polityki zarządzania ryzykiem kredytowym, oraz opiniuje wprowadzane nowe produkty do oferty Banku.
7. Stanowisko analityka kredytowego odpowiada za opracowanie metodyki oceny zdolności i wiarygodności klientów, poprawność dokonanej oceny zdolności kredytowej i

wiarygodności klientów i wydanie odpowiedniej propozycji decyzji kredytowej, współpraca ze stanowiskiem ds. ryzyka bankowego w zakresie identyfikacji i oceny ryzyka kredytowego, projektowanie polityki kredytowej Banku oraz jej realizacja.

8. Komitet Kredytowy Banku odpowiada za wydawanie opinii przed podjęciem decyzji kredytowej przekraczającej kwotę 100.000,00 zł, wydanie opinii na temat klasyfikacji ekspozycji kredytowych do poszczególnych kategorii ryzyka kredytowego na podstawie kryterium terminowości spłat oraz sytuacji ekonomiczno-finansowej.
9. Stanowiska ds. obsługi klienta opracowują ofertę depozytowo-kredytową Banku w sposób zapewniający realizację celów i zadań wynikających ze strategii działania Banku oraz założeń planu ekonomiczno-finansowego Banku, a także odpowiadają za opracowanie, modyfikacje i monitoring funkcjonowania produktów bankowych.
10. Departament Audytu Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS opiniuje system zarządzania Bankiem, w tym skuteczność zarządzania ryzykiem kredytowym w działalności Banku oraz przeprowadza czynności audytowe w komórkach organizacyjnych Banku uczestniczących w procesie zarządzania ryzykiem kredytowym, w celu dokonania oceny zgodności działania kontrolowanych komórek z obowiązującymi regulacjami zewnętrznymi i wewnętrznymi.

Struktura zarządzania ryzykiem kredytowym

Stanowisko analityka
kredytowego

Stanowiska ds. obsługi klientów

Proces zarządzania ryzykiem kredytowym w Banku obejmuje:

- identyfikację czynników ryzyka kredytowego,
- ocenę oraz ustalenie dopuszczalnych norm ryzyka kredytowego (limity),
- monitorowanie, pomiar i raportowanie ryzyka,
- wdrażanie technik redukcji ryzyka,
- zarządzanie ryzykiem rezydualnym,
- wyliczenie wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego,
- kontrolę zarządzania ryzykiem kredytowym.

Bank zarządza ryzykiem kredytowym zarówno w odniesieniu do pojedynczej transakcji jak i do całego portfela kredytowego. Ryzyko pojedynczej transakcji kredytowej zależy od kwoty kredytu, jego przeznaczenia, czasu kredytowania oraz prawdopodobieństwa braku jego spłaty. Ryzyko portfela kredytowego zależne jest od ryzyka pojedynczych kredytów i współzależności między pojedynczymi kredytobiorcami; im mniejsza jest ta wzajemna zależność tym mniejsze jest ryzyko wystąpienia sytuacji, w której czynniki powodujące niespłacenie jednego kredytu będą również wpływały na niespłacenie innych kredytów przez kredytobiorców np. z tej samej branży.

Zarządzanie ryzykiem kredytowym w odniesieniu do pojedynczej transakcji kredytowej obejmuje:

- a) stosowanie standardów kredytowych przy uwzględnieniu rodzaju produktu kredytowego, przy czym standardy kredytowe to określone zasady kredytowania i normy zawarte w odpowiednich regulacjach kredytowych,

- b) stosowanie zabezpieczeń prawnych,
- c) ograniczanie wysokości kredytu poprzez jednostkowe limity zaangażowań,
- d) badanie terminowości spłaty kredytu, ocenę sytuacji ekonomiczno – finansowej kredytobiorcy oraz ocenę zabezpieczeń,
- e) przegląd ekspozycji kredytowych i tworzenie rezerw,
- f) windykację i nadzór nad kredytami zagrożonymi,
- g) kontrolę kredytową,

Warunkiem pozytywnej decyzji kredytowej jest dobra kondycja ekonomiczno-finansowa klienta oraz perspektywy rozwoju zapewniające jego zdolność do spłaty zaciągniętego zobowiązania. Zarządzanie ryzykiem kredytowym w odniesieniu do pojedynczej transakcji kredytowej polega na ustaleniu:

- ryzyka wynikającego z sytuacji ekonomiczno – finansowej kredytobiorcy,
- ryzyka związanego z zawieraną transakcją kredytową,
- ryzyka związanego z transakcją kredytową w trakcie jej trwania.

W Banku prowadzony jest stały monitoring transakcji kredytowych poprzez bieżący kontakt z klientem, obserwację i analizę. Proces ten realizowany jest w oparciu o ocenę terminowości spłat oraz analizę dotychczasowej współpracy z klientem, ocenę sytuacji ekonomiczno – finansowej kredytobiorcy, kontrolę i aktualizację stanu i wartości ustanowionych zabezpieczeń.

Celem monitoringu jest wczesna identyfikacja sygnałów ostrzegawczych i podejmowanie działań ograniczających ryzyko kredytowe oraz gwarantujących uzyskanie planowanych przychodów z tytułu udzielonej ekspozycji kredytowej, zaklasyfikowanie klientów do odpowiedniej kategorii ryzyka.

Zarządzanie ryzykiem kredytowym w odniesieniu do portfela kredytowego przeprowadzane jest za pomocą:

- a) dywersyfikacji oraz monitorowania i raportowania z tytułu koncentracji, związanego z możliwością zbyt dużego zaangażowania Banku:
 - wobec pojedynczych podmiotów oraz podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie,
 - w tę samą grupę podmiotów w należnościach od podmiotów niefinansowych,
 - w tę samą branżę,
 - w ten sam region gospodarczy
 - w ten sam produkt kredytowy,
 - w ten sam rodzaj zabezpieczenia,

- b) monitorowania i raportowania ekspozycji na ryzyko kredytowe według klas ryzyka,
- c) monitorowania ekspozycji kredytowych zagrożonych, ich struktury, czynników ryzyka,
- d) monitorowania i raportowania wielkości tworzonych rezerw na należności zagrożone,
- e) analizy migracji ekspozycji kredytowych pomiędzy poszczególnymi kategoriami ryzyka,
- f) monitorowania kredytów udzielanych pracownikom Banku, członkom Zarządu i członkom Rady Nadzorczej
- g) przeprowadzanie testów wrażliwości portfela na zmieniające się warunki zewnętrzne.

W celu dywersyfikacji ryzyka kredytowego Bank wprowadził limity wewnętrzne ograniczające jego poziom.

Badanie ryzyka portfela kredytowego obejmuje:

- 1) Ustalenie jakości należności na podstawie następujących kryteriów:
 - a) struktury jakościowej aktywów banku, a w szczególności portfela kredytowego: udział należności zagrożonych w łącznej kwocie należności wg wartości nominalnej oraz struktura należności zagrożonych,
 - b) stopień zabezpieczenia aktywów,
 - c) identyfikacja należności, które w przeszłości przynosiły Bankowi ponadprzeciętne straty;
- 2) Określenie dywersyfikacji należności, w tym wielkości pojedynczych zaangażowań:
 - a) dywersyfikacja aktywów - struktura podmiotowa, produktowa, poziom znaczących zaangażowań oraz koncentracja branżowa,
 - b) kredyty udzielone osobom „wewnętrznym”, członkom Rady Nadzorczej, Zarządu oraz pracownikom Banku;
- 3) Ocena adekwatności rezerw:
 - a) wielkość rezerw celowych odnoszących się do poszczególnych klas ryzyka, niezbędnych do pokrycia ewentualnych strat,
 - b) poziom rezerwy na ryzyko ogólne w odniesieniu do portfela należności i zmian w obciążeniu portfela ryzykiem;
- 4) Ocena windykacji należności:
 - a) poziom odzyskanych należności zagrożonych (rozwiązanych rezerw), czy to w wyniku spłaty, czy też poprawy zabezpieczenia, wskazujący na sposób zarządzania trudnymi kredytami (np. poprzez właściwą restrukturyzację),
 - b) kwoty kredytów zrestrukturyzowanych oraz odnowionych lub aneksowanych (nieuzasadnione odnawianie lub aneksowanie kredytów może świadczyć o chęci ukrycia należności zagrożonych i uniknięcia konieczności tworzenia rezerw celowych);
- 5) Uwarunkowania gospodarcze, ogólnokrajowe i lokalne oraz ich wpływ na jakość portfela kredytowego Banku, a przez to na konieczność dokonywania odpisów na rezerwy celowe;
- 6) Oszacowanie strat (faktycznych i potencjalnych) oraz ich pokrycia w funduszach własnych Banku;

- 7) Ocena trendów, zwłaszcza niekorzystnych, wskazujących na pogorszenie jakości aktywów i wzrost potencjalnych strat (oszacowanie przyszłych strat w wyniku obniżenia jakości aktywów i ocena, czy wielkość rezerw celowych jest wystarczająca); ocena, czy zmiany powodują obniżenie, czy też wzrost potencjalnego ryzyka.

Pomiar i ocena ryzyka portfela kredytowego odbywa się na podstawie raportów sporządzanych przez Stanowisko ds. ryzyka bankowego w cyklach określonych w *Instrukcji funkcjonowania systemu informacji zarządczej*.

Według stanu na dzień 31.12.2020 r. Bank stosował definicje należności przeterminowanych i zagrożonych w oparciu o zapisy Rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków. Jako ekspozycję przeterminowaną uznaje się każdą należność z tytułu kapitału lub odsetek nie spłaconą w terminie.

Bank przeprowadza klasyfikację należności i dokonuje podziału wszystkich należności i zobowiązań pozabilansowych w ramach następujących kategorii:

- 1) dla pożyczek i kredytów mieszkaniowych, hipotecznych oraz ekspozycji kredytowych wobec klientów instytucjonalnych i jednostek samorządu terytorialnego:
 - a) kategoria „Normalne”,
 - b) kategoria „Pod obserwacją”,
 - c) kategoria „Poniżej standardu”,
 - d) kategoria „Wątpliwe”,
 - e) kategoria „Stracone”,
- 2) dla pożyczek i kredytów detalicznych:
 - a) kategoria „Normalne”;
 - b) kategoria „Stracone”.

Klasyfikacja ekspozycji kredytowych wynikających z kredytów i pożyczek mieszkaniowych, hipotecznych i detalicznych, należności od Skarbu Państwa odbywa się na podstawie kryterium terminowości spłat (z uwzględnieniem dodatkowych kryteriów dla kategorii „Stracone”). Przez kryterium to rozumie się terminowość regulowania kapitału i odsetek (przy czym za opóźnienie uznaje się sytuację, w której nieterminowo regulowane są tylko odsetki, tylko kapitał lub jednocześnie odsetki i kapitał).

Klasyfikacja ekspozycji kredytowych klientów instytucjonalnych i jednostek samorządu terytorialnego, odbywa się na podstawie kryterium terminowości spłat (z uwzględnieniem dodatkowych kryteriów dla kategorii „Stracone”) oraz kryterium sytuacji ekonomiczno-finansowej. Kryterium terminowości oceniane jest analogicznie, jak w przypadku kredytów i pożyczek mieszkaniowych, hipotecznych i detalicznych oraz należności od Skarbu Państwa. Natomiast kryterium sytuacji ekonomiczno-finansowej rozumiane jest jako ocena sytuacji finansowej podmiotu, dokonana w oparciu o kryteria ilościowe i jakościowe opisanych w *Instrukcji* -

Zasadach klasyfikacji ekspozycji kredytowych i tworzenia rezerw celowych w Banku Spółdzielczym w Mokobodach.

Bank tworzy rezerwy celowe oraz odpisy aktualizujące należności związane z ekspozycjami kredytowymi na podstawie indywidualnej oceny ryzyka obciążającego daną ekspozycję kredytową, jednak w wysokości nie niższej od wymaganego poziomu rezerw celowych i odpisów aktualizujących należności związane z ekspozycjami kredytowymi dla danej kategorii ryzyka, określonego w rozporządzeniu Ministra Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków.

Instrukcja -Zasady klasyfikacji ekspozycji kredytowych i tworzenia rezerw celowych w Banku Spółdzielczym w Mokobodach przewiduje następujące minimalne poziomy procentowe rezerw celowych i odpisów aktualizujących w relacji do wartości podstawy tworzenia:

- a) dla kategorii „Normalne” – 0%, z wyłączeniem kredytów i pożyczek detalicznych, dla których minimalny poziom rezerwy i odpisu aktualizującego wynosi 1,5%;
- b) dla kategorii „Pod obserwacją”, – 1,5%;
- c) dla kategorii „Poniżej standardu”, – 20%;
- d) dla kategorii „Wątpliwe” – 50%;
- e) dla kategorii „Stracone” – 100%.

Bank w całym 2020 roku tworzył rezerwy celowe na ryzyko związane z ekspozycjami kredytowymi wynikające z pożyczek i kredytów detalicznych zaklasyfikowanych do kategorii normalne w wysokości 1,5% podstawy. Wysokość utworzonych rezerw na dzień 31.12.2020r. na kredyty konsumpcyjne w wysokości 33 339,82 zł. oraz na kredyty osób prywatnych w rachunkach bieżących w wysokości 150,10 zł. Natomiast na pozostałe ekspozycje kredytowe nie zachodzi potrzeba tworzenia rezerw celowych, gdyż wszystkie zaklasyfikowane zostały do kategorii „normalne”. Kredyty nieregularne zaklasyfikowane do kategorii pod obserwacją oraz zagrożone na koniec IV kwartału 2020 roku nie występują.

Odpisy aktualizujące należności związane z ekspozycjami kredytowymi wynikającymi z pożyczek i kredytów detalicznych zaklasyfikowanych do kategorii „normalne” tworzy się w wysokości co najmniej wymaganego poziomu odpisów, stanowiącego 1,5% podstawy tworzenia odpisów aktualizujących należności związanych z ekspozycjami kredytowymi. Na dzień 31.12.2020r. wartość odpisów aktualizujących dotyczących naliczonych odsetek od kredytów konsumpcyjnych na dzień 31.12.2020r. wyniosła 11,19 zł. Natomiast na pozostałe kredyty nie zachodzi konieczność tworzenia rezerw celowych i odpisów aktualizujących, bowiem wszystkie ekspozycje kredytowe znajdują się w sytuacji normalnej. Kredyty nieregularne zaklasyfikowane do kategorii pod obserwacją oraz zagrożone na koniec IV kwartału 2020 roku w Banku nie występują.

Tabela 1. Zmiana stanu wartości rezerw celowych na należności bilansowe w okresie od dnia 01.01.2020 do dnia 31.12.2020 roku (w tys. zł)

Wyszczególnienie	Na należności normalne i pod obserwacją
Stan na początek okresu	29
Zwiększenia	23
Utworzenie rezerw celowych	23
Zmniejszenia	18
Rozwiązanie rezerw tworzonych w koszty	18
Stan na koniec okresu	34

Łączną kwotę ekspozycji według wyceny bilansowej na dzień 31.12.2020r. oraz średnią kwotę ekspozycji w 2020 roku (liczoną jako suma stanów na koniec wszystkich miesięcy 2020 roku podzielona przez 12) przedstawia poniższa tabela:

Tabela 2. Ekspozycje Banku według wyceny bilansowej (w tys. zł.)

Lp.	Wyszczególnienie	Stan na dzień 31.12.2020r.	Średnia kwota w 2020 roku
1.	Ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec rządów i banków centralnych	3 202	3 238
	Ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec samorządów reg. lub władz lokalnych	0	108
2.	Ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec podmiotów sektora publicznego	0	1
3.	Ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec instytucji	6 562	7 408
4.	Ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec przedsiębiorców	20 696	21 582
5.	Ekspozycje detaliczne lub warunkowe ekspozycje detaliczne	12 275	10 531
6.	Ekspozycje lub ekspozycje warunkowe kapitałowe	1 216	1 217
7.	Inne ekspozycje	1 266	1 102
8.	Ekwiwalent bilansowy ekspozycji z tytułu zobowiązań pozabilansowych	2 047	2 949
	RAZEM	47 264	48 136

2.1.2. Zarządzanie ryzykiem koncentracji zaangażowań

Ryzyko koncentracji to zagrożenie wynikające z nadmiernych koncentracji z tytułu ekspozycji wobec poszczególnych klientów, grup powiązanych klientów, klientów działających w tym samym

sektorze gospodarki, regionie geograficznym, prowadzących tę samą działalność lub dokonujących obrotu tymi samymi towarami, podmiotów należących do grupy kapitałowej banku (zarówno w ujęciu transgranicznym, jak i krajowym), z tytułu stosowanych technik ograniczenia ryzyka kredytowego oraz dużych pośrednich ekspozycji kredytowych, takich jak pojedynczy wystawca zabezpieczenia, charakteryzujących się potencjałem do generowania strat na tyle dużych, by zagrozić kondycji finansowej banku lub zdolności do prowadzenia podstawowej działalności lub doprowadzić do istotnej zmiany profilu ryzyka banku.

Bank identyfikuje i monitoruje także ryzyko wynikające z koncentracji znacznych zaangażowań kapitałowych oraz zaangażowań kapitałowych w instytucje finansowe, instytucje kredytowe, banki krajowe, banki zagraniczne i zakłady ubezpieczeń.

Na dzień 31.12.2020 r. limity łącznych koncentracji zaangażowań wynikające z ustawy Prawo Bankowe z uwzględnieniem zapisów Rozporządzenia CRR zostały zachowane. Największe zaangażowanie Banku z tytułu wierzytelności Banku i udzielonych zobowiązań pozabilansowych obciążonych ryzykiem jednego podmiotu lub podmiotów powiązanych kapitałowo i organizacyjnie wynosi 1 625 tys. zł, tj. 19,93% funduszy własnych, przy limicie max 20% funduszy własnych, tj. 1 630,40 tys. zł.

Na koniec 2020 r. Bank posiadał zaangażowanie w Banku Zrzeszającym w wysokości 1 205 tys. zł., udział w Systemie Ochrony Zrzeszenia BPS w wysokości 5 tys. zł. oraz zaangażowanie w Banku Centralnym NBP (bony pieniężne) w wysokości 2 980 tys. zł., które nie są objęte limitem koncentracji, natomiast nie posiadał zaangażowania wobec innych instytucji oraz grupy powiązanych klientów, do której należy co najmniej jedna instytucja objętych limitem koncentracji. Nie posiadał również znacznych pakietów akcji poza sektorem finansowym. Bank Spółdzielczy w Mokobodach posiadał na dzień 31.12.2020r. zaangażowanie kapitałowe w Banku Zrzeszającym BPS S.A. w wysokości 670 tys. zł, co stanowi 8,22% kapitału podstawowego Tier I Banku.

Na datę 31.12.2020 r. w stosunku do 8 podmiotów zaangażowanie Banku przekroczyło 10% funduszy własnych i wyniosło łącznie 10 018 tys. zł., nie przekraczając ustalonego limitu w wysokości 14 673,6 tys. zł. Sytuacja ekonomiczno- finansowa tych podmiotów jest stabilna i nie stwarza zagrożenia utraty zdolności do terminowego regulowania swoich zobowiązań w przyszłości. Bank nie posiada zaangażowania wobec jednostek samorządu terytorialnego.

Ustalone limity zaangażowań w ten sam sektor gospodarki, w ten sam rodzaj zabezpieczenia, w ten sam instrument finansowy nie zostały przekroczone. Stwierdzono jedynie znaczne zaangażowanie Banku w sektor rolniczy, co jest związane z tym, że funkcjonuje na terenie typowo rolniczym. Kredyty te spłacane są terminowo i stanowią bezpieczną część portfela. Bank nie uwzględnia ryzyka koncentracji geograficznej ponieważ funkcjonuje na terenie jednego

obszaru geograficznego (województwo mazowieckie), określonego w Statucie Banku i zatwierdzonego przez Komisję Nadzoru Finansowego.

W 2020 r. w Banku nie wystąpiła konieczność utworzenia dodatkowego wymogu kapitałowego na ryzyko kredytowe oraz ryzyko koncentracji.

Tabela 3. Struktura zaangażowania bilansowego Banku w poszczególnych branżach w podziale na klasy ekspozycji wg stanu na dzień 31.12.2020 r. (w tys. zł)

Lp.	Branże	Wartość ekspozycji
1.	Rolnictwo	17 221
	- należności normalne	17 221
	- należności pod obserwacją	-
	- należności zagrożone	-
2.	Przetwórstwo przemysłowe	0
	- należności normalne	0
	- należności pod obserwacją	-
	- należności zagrożone	-
3.	Handel hurtowy i detaliczny	2 244
	- należności normalne	2 244
	- należności pod obserwacją	-
	- należności zagrożone	-
4.	Transport	0
	- należności normalne	0
	- należności pod obserwacją	-
	- należności zagrożone	-
5.	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	604
	- należności normalne	604
	- należności pod obserwacją	-
	- należności zagrożone	-
6.	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	503
	- należności normalne	503
	- należności pod obserwacją	0

	- należności zagrożone	0
7.	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	1 246
	- należności normalne	1 246
	- należności pod obserwacją	0
	- należności zagrożone	0
8.	Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	0
	- należności normalne	0
	- należności pod obserwacją	-
	Należności zagrożone	-
9.	Pozostała działalność usługowa	574
	- należności normalne	574
	- należności pod obserwacją	-
	- należności zagrożone	-
	Razem	22 392

Tabela 4. Struktura zaangażowania bilansowego Banku wobec sektora finansowego według typu kontrahenta według stanu na dzień 31.12.2020r. (w tys. zł.)

Lp.	Typ kontrahenta	Wartość ekspozycji
1.	Banki	10 366
	- należności normalne	10 366
	- należności pod obserwacją	-
	- należności zagrożone	-

Tabela 5. Struktura zaangażowania bilansowego Banku wobec sektora niefinansowego wg typu kontrahenta na dzień 31.12.2020 r. (w tys. zł.)

Lp.	Typ kontrahenta	Wartość
1.	Przedsiębiorcy indywidualni	1 192
	- należności normalne	1 192
2.	Osoby prywatne	12 274
	- należności normalne	12 274
3.	Rolnicy indywidualni	16 130
	- należności normalne	16 130

4.	Przedsiębiorstwa i spółki prywatne oraz Spółdzielnie - należności normalne	3 070
5.	Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych - należności normalne	305
Razem zaangażowanie w sektorze niefinansowym		32 971

Tabela 6. Struktura zaangażowania kredytowego brutto wg pierwotnych okresów zapadalności na dzień 31.12.2020 r. (w tys. zł.)

	Do 1 roku	1-2 lata	2-3 lata	3-5 lat	5-10 lat	10-20 lat	pow. 20l
Przedsiębiorcy indywidualni	1 039	-	-	-	154	-	-
Osoby prywatne	50	197	653	1061	1 860	3 387	5 295
Rolnicy indywidualni	867	118	887	4 804	3 781	5 837	-
Przedsiębiorstwa prywatne	-	-	50	1 150	1 893	-	-
Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gosp. dom.	307	-	-	-	-	-	-

Tabela 7. Struktura zaangażowania kredytowego brutto w poszczególne instrumenty finansowe na dzień 31.12.2020 r. (w tys. zł.)

L.p.	Rodzaj instrumentu finansowego	Wartość
1.	Kredyty obrotowe	5 716
2.	Kredyty w rachunku bieżącym	1 444
3.	Limity w ROR	10
4.	Kredyty inwestycyjne	9 999
5.	Kredyty na cele konsumpcyjne	2 289
6.	Kredyty na nieruchomości mieszkaniowe	8 821
7.	Kredyty na nieruchomości	3 728
8.	Kredyty udzielone na pozostałe cele	1 383

Na dzień 31.12.2020r. wszystkie ekspozycje zostały zaklasyfikowane do kategorii „normalne”. Bank nie posiada ekspozycji z rozpoznaną utratą wartości oraz ekspozycji przeterminowanych.

2.1.3. Zarządzanie ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie

Celem zarządzania ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie jest zapewnienie bezpiecznej i efektywnej działalności Banku w długoterminowej perspektywie, z uwzględnieniem wrażliwości na zmiany warunków otoczenia oraz oddziaływania na poziom ryzyka. Zarządzanie ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie to proces kształtowania struktury ilościowej i jakościowej (zróżnicowanie portfela tych ekspozycji), w celu osiągnięcia optymalnego wyniku przy równoczesnym zapewnieniu bezpieczeństwa Banku, jak również uniknięcia pośrednich i bezpośrednich strat wynikających z nieadekwatności lub błędów procesów, ludzi i systemów lub przyczyn zewnętrznych. System zarządzania ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie Banku składa się z trzech niezależnych poziomów:

1. Zarządzania działalnością operacyjną Banku,
2. Monitorowanie tego ryzyka przez stanowisko ds. ryzyka bankowego,
3. Kontrola ryzyka ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie poprzez komórkę audytu wewnętrznego wykonywany przez Spółdzielnię Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS.

Ryzyko związane z ekspozycjami kredytowymi zabezpieczonymi hipotecznie to ryzyko, że kredytobiorca nie wywiąże się z warunków umowy kredytowej (nie wykaże chęci lub nie będzie w stanie dokonać spłaty kapitału i odsetek), a także ryzyko spadku ceny nieruchomości stanowiącej zabezpieczenie ekspozycji.

W celu ograniczenia ryzyka kredytowego ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie Stanowisko ds. ryzyka bankowego dokonuje jego pomiaru i oceny analizując:

- 1) jakości należności na podstawie następujących kryteriów:
 - a) struktury jakościowej, a w szczególności udziału należności zagrożonych w łącznej kwocie należności wg wartości nominalnej oraz struktury należności zagrożonych,
 - b) stopień zabezpieczenia ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie,
- 2) windykację należności:
 - a) poziom odzyskanych należności zagrożonych (rozwiązanych rezerw), czy to w wyniku spłaty, czy też poprawy zabezpieczenia, wskazujący na sposób zarządzania trudnymi kredytami (np. poprzez właściwą restrukturyzację),
 - b) kwoty kredytów zrestrukturyzowanych oraz odnowionych lub aneksowanych

(nieuzasadnione odnawianie lub aneksowanie kredytów może świadczyć o chęci ukrycia należności zagrożonych i uniknięcia konieczności tworzenia rezerw celowych);

- 3) Uwarunkowania gospodarcze, ogólnokrajowe i lokalne oraz ich wpływ na jakość portfela kredytowego Banku, a przez to na konieczność dokonywania odpisów na rezerwy celowe;
- 4) Oszacowanie strat (faktycznych i potencjalnych) oraz ich pokrycia w funduszach własnych Banku;
- 5) Ocena trendów, zwłaszcza niekorzystnych, wskazujących na pogorszenie jakości ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie i wzrost potencjalnych strat (oszacowanie przyszłych strat w wyniku obniżenia jakości tych ekspozycji i ocena, czy wielkość rezerw celowych jest wystarczająca); ocena, czy zmiany powodują obniżenie, czy też wzrost potencjalnego ryzyka.

Zgodnie z Rekomendacją S Komisji Nadzoru Finansowego Bank nie jest istotnie zaangażowany w ekspozycje kredytowe zabezpieczone hipotecznie. Na dzień 31.12.2020 roku wartość ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie wyniosła 21 741 tys. zł., a wartość rynkowa nieruchomości stanowiących ich zabezpieczenie hipoteczne 80 047 tys. zł. Zaangażowanie Banku w powyższe ekspozycje stanowi 48,08% sumy bilansowej oraz 65,11% obligacji kredytowych. Jakość tych ekspozycji jest bardzo dobra, wszystkie są spłacane terminowo, nie występują kredyty nieregularne, wskaźnik jakości utrzymuje się na poziomie zerowym. Wszystkie ekspozycje są w pełni pokryte zabezpieczeniami hipotecznymi, wskaźnik LtV ogółem dla ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie wynosi 27,16%. W Banku Spółdzielczym w Mokobodach występuje dywersyfikacja zabezpieczeń co oznacza, że Bank stosuje równolegle także inne formy zabezpieczeń z których może dochodzić swoich wierzytelności, tj. poręczenie wg prawa wekslowego, cywilnego, cesja praw z umowy ubezpieczenia, pełnomocnictwo do dysponowania rachunkiem bankowym, a więc wpis hipoteczny nie jest jedynym zabezpieczeniem tych ekspozycji. Bank przyjmując zabezpieczenie ocenia jego jakość oraz skuteczność. Stanowisko ds. ryzyka bankowego oceniło poziom ryzyka kredytowego związanego z ekspozycjami zabezpieczonymi hipotecznie jako niski.

2.1.4. Zarządzanie ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych

Detaliczne ekspozycje kredytowe to ekspozycja kredytowa wobec osoby fizycznej, udzielona na cele niezwiązane z działalnością gospodarczą lub prowadzeniem gospodarstwa rolnego, z wyłączeniem ekspozycji kredytowej zabezpieczonej hipotecznie, ekspozycji zabezpieczonej kaucją złożoną przez klienta w banku, ekspozycji kredytowej powstałej w wyniku udzielenia kredytu na zakup papierów wartościowych oraz ekspozycji w przypadku której źródłem spłaty są

przychody z tytułu zbycia papierów wartościowych. W Banku został określony apetyt na ryzyko związane z portfelem tych ekspozycji za pomocą limitów wewnętrznych koncentracji zaangażowań z tytułu detalicznych ekspozycji kredytowych oraz maksymalnej wartości wskaźnika Dtl. Bank ocenia zdolność kredytową i wiarygodność wszystkich osób zobowiązanych do spłaty detalicznej ekspozycji kredytowej przed podjęciem decyzji o jej udzieleniu. Ocena zdolności kredytowej klientów detalicznych obejmuje analizę ilościową polegającą na ustaleniu wysokości i stabilności źródeł spłaty oraz analizę jakościową określającą skłonność do spłaty zaciągniętych zobowiązań u wszystkich osób zobowiązanych do spłaty detalicznej ekspozycji kredytowej.

W celu ograniczania ryzyka detalicznych ekspozycji kredytowych stanowisko ds. ryzyka bankowego monitoruje i analizuje:

- 1) Ustalenie jakości należności na podstawie następujących kryteriów:
 - a) struktury jakościowej aktywów banku, a w szczególności portfela kredytowego: udział należności zagrożonych w łącznej kwocie należności wg wartości nominalnej oraz struktura należności zagrożonych,
 - b) stopień zabezpieczenia aktywów,
 - c) identyfikacja należności, które w przeszłości przynosiły Bankowi ponadprzeciętne straty;
- 2) Określenie dywersyfikacji należności, w tym wielkości pojedynczych zaangażowań:
 - a) dywersyfikacja aktywów - struktura podmiotowa, produktowa, poziom znaczących zaangażowań oraz koncentracja branżowa,
 - b) kredyty udzielone osobom „wewnętrznym”, członkom Rady Nadzorczej, Zarządu oraz pracownikom Banku;
- 3) Ocena adekwatności rezerw:
 - a) wielkość rezerw celowych odnoszących się do poszczególnych klas ryzyka, niezbędnych do pokrycia ewentualnych strat,
 - b) poziom rezerwy na ryzyko ogólne w odniesieniu do portfela należności i zmian w obciążeniu portfela ryzykiem;
- 4) Ocena windykacji należności:
 - a) poziom odzyskanych należności zagrożonych (rozwiązanych rezerw), czy to w wyniku spłaty, czy też poprawy zabezpieczenia, wskazujący na sposób zarządzania trudnymi kredytami (np. poprzez właściwą restrukturyzację),
 - b) kwoty kredytów zrestrukturyzowanych oraz odnowionych lub aneksowanych (nieuzasadnione odnawianie lub aneksowanie kredytów może świadczyć o chęci ukrycia należności zagrożonych i uniknięcia konieczności tworzenia rezerw celowych);
- 5) Uwarunkowania gospodarcze, ogólnokrajowe i lokalne oraz ich wpływ na jakość portfela

- kredytowego Banku, a przez to na konieczność dokonywania odpisów na rezerwy celowe;
- 6) Oszacowanie strat (faktycznych i potencjalnych) oraz ich pokrycia w funduszach własnych Banku;
 - 7) Ocena trendów, zwłaszcza niekorzystnych, wskazujących na pogorszenie jakości aktywów i wzrost potencjalnych strat (oszacowanie przyszłych strat w wyniku obniżenia jakości aktywów i ocena, czy wielkość rezerw celowych jest wystarczająca); ocena, czy zmiany powodują obniżenie, czy też wzrost potencjalnego ryzyka.

Bank nie posiada znaczącego zaangażowania z tytułu detalicznych ekspozycji kredytowych. Na dzień 31.12.2020r. zaangażowanie bilansowe i pozabilansowe w portfel detalicznych ekspozycji kredytowych wyniosło 2 243 tys. zł. co stanowiło 4,96% sumy bilansowej i 6,72% obliża kredytowego. Jakość detalicznych ekspozycji kredytowych Stanowisko ds. ryzyka bankowego oceniło jako dobrą, wszystkie ekspozycje są spłacane terminowo, wszystkie znajdują się w kategorii „normalne”.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa w celu zapewnienia właściwych relacji z klientami detalicznymi, Bank między innymi:

1. dostarcza klientowi wszelkich informacji istotnych dla oceny ryzyka i kosztów związanych z danym produktem kredytowym na etapie poprzedzającym zawarcie umowy kredytu;
2. udostępnia klientowi projekt umowy kredytu oraz innych dokumentów niezbędnych do podjęcia decyzji o zaciągnięciu zobowiązania kredytowego z wyprzedzeniem, zapewniającym czas niezbędny do zapoznania się z ich treścią i dokonania analizy zaproponowanych warunków kredytowania;
3. regularnie informuje klienta w formie pisemnej lub innej za jego zgodą o wszelkich zmianach, które mają wpływ na warunki umowy kredytowej, w tym także na poziom obciążeń z tytułu spłaty rat;
4. zamieszcza w umowie kredytu informacje o opłatach i innych kosztach związanych z udzieleniem kredytu, terminie i sposobie wykonywania uprawnień do odstąpienia od umowy przez kredytobiorcę.

2.1.5. Zarządzanie ryzykiem rezydualnym

Ryzyko rezydualne to ryzyko wynikające z mniejszej niż założona przez Bank skuteczności stosowanych w Banku technik ograniczania ryzyka kredytowego. Techniki ograniczania ryzyka to działania podejmowane przez Bank oraz wdrożone procedury i zasady, skutkujące ustanowieniem zabezpieczeń prawnie skutecznych i podlegających egzekucji we wszystkich właściwych jurysdykcjach.

Celem systemu zarządzania ryzykiem rezydualnym w Banku jest monitorowanie tego ryzyka, zapewnienie skuteczności technik ograniczenia ryzyka kredytowego oraz eliminowanie ryzyka związanego ze stosowaniem zabezpieczeń kredytowych. Monitorowanie ryzyka rezydualnego odbywa się w zakresie pojedynczej zabezpieczonej ekspozycji kredytowej oraz w odniesieniu do portfela ekspozycji kredytowych. Bank monitoruje jakość i wartość przyjmowanych zabezpieczeń przed udzieleniem kredytu oraz w trakcie trwania umowy kredytowej, jakość i wartość (wskaźnik LtV) zabezpieczeń w formie hipoteki, ubezpieczenie zabezpieczeń rzeczowych, wskaźniki koncentracji z tytułu jednego rodzaju zabezpieczenia, sytuację gospodarczą, zmiany koniunktury mogące mieć wpływ na wartość zabezpieczeń).

Wartość przyjmowanego przez Bank zabezpieczenia uzależniona jest od:

1. oceny zdolności kredytowej wnioskodawcy w przypadku kredytowania osób fizycznych;
2. grupy ryzyka w przypadku kredytowania działalności gospodarczej, chyba, że odrębne uregulowania wewnętrzne Banku stanowią inaczej.

Bank stosuje różne techniki wyceny zabezpieczeń w zależności od rodzaju zabezpieczenia. W przypadku zabezpieczenia wierzytelności w formie przeniesienia na Bank prawa własności rzeczy ruchomej lub ustanowienia zastawu rejestrowego na rzeczy ruchomej Bank przyjmuje aktualną wartość przedmiotu przewłaszczenia/zastawu, na podstawie wyceny rzeczoznawcy majątkowego lub polisy ubezpieczeniowej po jej zweryfikowaniu z cenami giełdowymi/rynkowymi/ komisowymi, lub udokumentowanej ceny giełdowej/ rynkowej/ komisowej. W zabezpieczeniu wierzytelności przez ustanowienie hipoteki wartość nieruchomości ustalana jest w oparciu o wycenę rzeczoznawcy, wartość wykazaną w umowie sprzedaży sporządzonej w formie aktu notarialnego, aktualnej polisy ubezpieczeniowej nieruchomości lub np. danych z GUS - w przypadku nieruchomości gruntowych. Opis wszystkich sposobów wycen przyjmowanych przez Bank opisana jest w „*Instrukcji prawnych form zabezpieczenia wierzytelności*”.

Bank Spółdzielczy w Mokobodach stosuje standardowe formy zabezpieczeń między innymi: weksel in blanco, poręczenie cywilne, poręczenie wekslowe, cesja praw z umów ubezpieczenia, przewłaszczenie na zabezpieczenie, hipoteka, zastaw rejestrowy, pełnomocnictwo do dysponowania rachunkiem bankowym. Podejmując decyzję o zaangażowaniu kredytowym Bank dąży do uzyskania pełnego zabezpieczenia, o jak najwyższej jakości przez cały okres kredytowania. Jakość zabezpieczenia oceniana jest według jego płynności, aktualnej wartości rynkowej, wpływu na poziom tworzonych rezerw oraz możliwość zmniejszenia wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka kredytowego.

2.1.6. Techniki redukcji ryzyka kredytowego i polityka zabezpieczeń

W Banku wprowadzone są procedury zarządzania ryzykiem kredytowym, które umożliwiają stosowanie technik redukcji ryzyka kredytowego. W celu zmniejszenia ekspozycji na ryzyko kredytowe, przy ustanawianiu zabezpieczenia Bank stosuje zasadę dywersyfikacji, zarówno w

zakresie zabezpieczeń rzeczowych, jak i osobistych.

Bez względu na to, czy przy obliczaniu kwot ekspozycji ważonych ryzykiem stosowane są techniki redukcji ryzyka kredytowego czy też nie, Bank dokonuje pełnej oceny ryzyka kredytowego ekspozycji kredytowych i przechowuje odpowiednią dokumentację w tym zakresie. W 2020 roku Bank nie stosował technik redukcji ryzyka kredytowego. W roku tym żadne kwoty ekspozycji kredytowych nie były poddawane windykacji, przyjęte przez Bank zabezpieczenia były skuteczne.

2.2. Ryzyko stopy procentowej

Ryzyko stopy procentowej definiowane jest jako niebezpieczeństwo negatywnego wpływu zmian stóp rynkowych na aktualny i prognozowany wynik finansowy oraz w konsekwencji na kształtowanie się poziomu funduszy własnych Banku. Profil ryzyka stopy procentowej określa możliwe do zaakceptowania przez Bank narażenie na to ryzyko w zakresie następujących jego rodzajów:

- ryzyko niedopasowania terminów przeszacowania – ryzyko wynikające ze struktury terminowej pozycji wrażliwych na zmiany stóp procentowych, którego źródłem są różnice w czasie dostosowania oprocentowania tych instrumentów. Obejmuje ono zmiany w strukturze terminowej stóp procentowych występujące w sposób spójny na krzywej dochodowości (ryzyko równoległe) lub w sposób zróżnicowany w poszczególnych okresach (ryzyko nierównoległe),
- ryzyko bazowe - ryzyko wynikające z wpływu względnych zmian stóp procentowych na pozycje wrażliwe na zmiany stóp procentowych, które mają podobne okresy zapadalności/wymagalności, ale są wyceniane według różnych indeksów stóp procentowych. Ryzyko bazowe wynika z niedoskonałej korelacji w dostosowaniu stóp procentowych uzyskiwanych i płaconych od różnych pozycji wrażliwych na zmiany stóp procentowych,
- ryzyko opcji klienta - ryzyko wynikające z opcji (wbudowanych i jawnych) w przypadku, gdy bank lub jego klient może zmienić poziom i terminy przepływów pieniężnych. Może to być ryzyko wynikające z:
 - pozycji wrażliwych na zmiany stóp procentowych, w przypadku gdy posiadacz prawie na pewno skorzysta z opcji, o ile leży to w jego interesie finansowym (wbudowane lub jawne opcje automatyczne) – np. kredyty dające kredytobiorcy prawo spłaty przed terminem pozostałej części kredytu lub zmiany charakteru oprocentowania (stałe/zmienne);
 - domyślnie wbudowanej elastyczności lub w ramach terminów dla pozycji wrażliwych na zmiany stóp procentowych, w związku z czym zmiany stóp procentowych mogą wpływać na zmianę zachowania klienta (wbudowane ryzyko

opcji behawioralnej klienta) – np. różnego typu depozyty bez oznaczonego terminu wymagalności, pozwalające deponentom wycofać swoje środki w dowolnym momencie, często bez żadnych kar.

Celem strategicznym Banku w odniesieniu do ryzyka stopy procentowej jest minimalizacja negatywnych zmian w zakresie wyniku finansowego, na skutek niekorzystnych zmian rynkowych stóp procentowych, ponadto celem jest zidentyfikowanie podstawowych zagrożeń związanych z tym ryzykiem, z jednoczesnym zastosowaniem odpowiednich metod zarządzania mających na celu eliminację zagrożeń nierównomiernej reakcji różnych pozycji bilansowych na zmiany stóp procentowych, a przez to na zmiany przychodów i kosztów odsetkowych. Bank nie posiada portfela handlowego, a więc w Banku występuje jedynie ryzyko stopy procentowej dotyczące portfela bankowego.

Ograniczanie ryzyka stopy procentowej w kategorii ryzyka przeszacowania i ryzyka bazowego i jego możliwego, negatywnego wpływu na zmiany rynkowych stóp procentowych prowadzone jest poprzez szybką reakcję Banku (zmiany oprocentowania depozytów i kredytów) w przypadku niekorzystnych zmian rynkowych stóp procentowych. Polityka stosowana przez Bank w zakresie stopy procentowej polega na optymalizacji stosowanych stawek oprocentowania depozytów oraz kredytów, zapewniających jednocześnie konkurencyjność na rynku, osiągnięcie zaplanowanego wyniku finansowego oraz odpowiedniego poziomu płynności dla poszczególnych przedziałów zapadalności aktywów i wymagalności pasywów.

Struktura organizacyjna zarządzania ryzykiem stopy procentowej:

1. Rada Nadzorcza – odpowiada za zatwierdzanie strategii i generalnych zasad polityki Banku obejmujących m.in. profil działalności, wielkość możliwego do zaakceptowania ryzyka, w tym ryzyka stopy procentowej (tzw. „apetyt na ryzyko”), w trakcie przyjmowania planów strategicznych oraz rocznych planów finansowych, nadzorowanie przestrzegania przez Zarząd, wynikającego ze strategii Banku, zaakceptowanego przez Radę Nadzorczą, dopuszczalnego profilu ryzyka Banku, w tym poziomu ryzyka stopy procentowej, nadzorowanie skuteczności procesu zarządzania Bankiem, z uwzględnieniem efektywności i trafności zatwierdzonych przez Zarząd: struktur organizacyjnych, linii podległości, zakresów odpowiedzialności kluczowych komórek Banku, systemu kontroli wewnętrznej, sprawdzanie, czy Zarząd przydzielił adekwatne środki techniczne (m.in. specjalistyczne aplikacje informatyczne), specjalistyczną kadrę i inne niezbędne środki do efektywnego zarządzania ryzykiem stopy procentowej.
2. Zarząd Banku – odpowiada za zorganizowanie skutecznego procesu zarządzania ryzykiem stopy procentowej oraz nadzór nad efektywnością tego procesu, za przygotowanie strategii działania Banku oraz polityki kapitałowej Banku, za wdrożenie

strategii zarządzania ryzykiem stopy procentowej, zatwierdza limity określające stopień narażenia Banku na ryzyko stopy procentowej, w przedziale zgodnym ze strategią zaakceptowaną przez Radę Nadzorczą, przyjmuje w cyklach miesięcznych ocenę oraz analizę ryzyka stopy procentowej i na jej podstawie podejmuje, w miarę potrzeby odpowiednie decyzje operacyjne, kontroluje kształtowanie się parametrów związanych z ryzykiem stopy procentowej, odnosząc uzyskane wielkości do ustalonych limitów, przyjmuje prognozy podstawowych stóp referencyjnych, które stanowiąc będą podstawę do analizy ryzyka stopy procentowej, przekazuje Radzie Nadzorczej informacje zawierające w szczególności dane dotyczące: charakteru i stopnia narażenia Banku na ryzyko stopy procentowej, możliwych odchyłeń wyniku odsetkowego Banku w zależności od kierunku i natężenia zmian stóp referencyjnych, poddaje ocenie stopień narażenia Banku na ryzyko stopy procentowej z tytułu wprowadzenia nowych produktów kredytowych i depozytowych, wprowadza i regularnie ocenia skuteczność działania mechanizmów kontroli wewnętrznej.

3. Prezes Zarządu – sprawuje nadzór nad zarządzaniem ryzykiem stopy procentowej.
4. Stanowisko ds. ryzyka bankowego – rekomenduje Zarządowi zasady polityki zarządzania stopą procentową, proponuje wysokość limitów ograniczających ryzyko stopy procentowej, analizuje ryzyko stopy procentowej w cyklach miesięcznych oraz zawsze w przypadku wystąpienia zagrożenia dla wyniku finansowego i bezpieczeństwa Banku sporządza raporty dla kierownictwa Banku dotyczący ekspozycji Banku na ryzyko stopy procentowej, koordynuje działania w zakresie zarządzania ryzykiem stopy procentowej, jak i innymi ryzykami finansowymi (ryzykiem kredytowym, płynności) oraz pozostałymi ryzykami (np. ryzykiem operacyjnym), odpowiada za zbieranie danych z systemu księgowego oraz danych pomocniczych z pozostałej dokumentacji Banku, służących za podstawę przy analizie ryzyka stopy procentowej, monitoruje przestrzeganie limitów dotyczących ryzyka stopy procentowej oraz dokonuje okresowej weryfikacji adekwatności ustanowionych limitów, opracowuje raz w miesiącu raport przedstawiający pozycje Banku oraz wpływ zmian stóp procentowych na wynik odsetkowy oraz fundusze własne Banku, odpowiada za przedkładanie raportów z zakresu oceny ryzyka stopy procentowej na posiedzenia Zarządu i Rady Nadzorczej, dokonuje weryfikacji zastosowanych metod pomiaru ryzyka stopy procentowej.
5. Stanowisko ds. zgodności i księgowości/IOD - opiniuje projekty strategii i polityki zarządzania ryzykiem stopy procentowej, oraz opiniuje wprowadzane nowe produkty do oferty Banku.
6. Główny Księgowy – na bieżąco zarządza ryzykiem stopy procentowej, wprowadza narzędzia i instrumenty niezbędne do zarządzania ryzykiem stopy procentowej, analizuje bieżącą sytuację na krajowych rynkach walutowo-pieniężnych, oraz opracowuje plan

finansowy.

7. Stanowiska ds. obsługi klienta - prowadzą politykę cenową w zakresie zarządzanych produktów, w tym przedstawiają propozycje i wnioski w sprawie zmiany oprocentowania produktów z oferty Banku, oraz dokonują analizy osiąganych marż, rentowności produktów i usług oraz podejmuje działania zmierzające do optymalizacji oferty Banku.
8. Departament Audytu Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS - opiniuje system zarządzania Bankiem, w tym skuteczność zarządzania ryzykiem stopy procentowej w działalności Banku, przeprowadza czynności audytowe w komórkach organizacyjnych Banku uczestniczących w procesie zarządzania ryzykiem stopy procentowej, w celu dokonania oceny zgodności działania kontrolowanych komórek z obowiązującymi regulacjami zewnętrznymi i wewnętrznymi.

Wewnętrzne regulacje Banku dotyczące zarządzania ryzykiem stopy procentowej, uwzględniają kluczowe zagadnienia zawarte w rekomendacjach Komisji Nadzoru Finansowego. Szczegółowe zasady zarządzania ryzykiem stopy procentowej reguluje obowiązująca w Banku „Instrukcja zarządzania ryzykiem stopy procentowej”.

Pomiar ryzyka stopy procentowej obejmuje wszystkie oprocentowane pozycje bilansowe i pozabilansowe. W analizie ryzyka stopy procentowej uwzględnia się wszystkie aktywa oprocentowane, w tym należności zagrożone pomniejszone o utworzone rezerwy. W analizie uwzględnia się wszystkie pasywa oprocentowane, w tym depozyty z oprocentowaniem równym 0% na datę analizy – zakłada się, iż w sytuacji wzrostu stóp procentowych pasywa te mogą potencjalnie zmienić swoje oprocentowanie, podnosząc tym samym koszt pozyskania pasywów; wyłącza się natomiast z analizy rachunki nieoprocentowane.

Metody pomiaru ryzyka stopy procentowej stosowane w Banku:

- metoda luki, która polega na określeniu wielkości niedopasowania między wrażliwymi na zmiany stopy procentowej aktywami i pasywami oraz pozycjami pozabilansowymi w poszczególnych przedziałach czasowych, uwzględniających pierwszy możliwy termin zmian (przeszacowania) stóp procentowych,
- metoda symulacji zmian wyniku odsetkowego, która polega na dokonaniu analizy scenariuszowej wpływu zmiany stóp referencyjnych na wynik odsetkowy w skali 12 miesięcy przyjmując skalę zmian od (-) 200, (-) 100, (-) 50, (-) 25 punktów bazowych, do (+) 25, (+) 50, (+) 100, (+) 200 punktów bazowych oraz niedopasowanie zmiany stóp procentowych pomiędzy stawkami bazowymi wynoszące 10 p.b.;
- analiza podstawowych wskaźników związanych z ryzykiem stopy procentowej – udział aktywów i pasywów oprocentowanych w sumie bilansowej, średnie oprocentowanie aktywów i pasywów, rozpiętość odsetkowa, marża odsetkowa;

- metoda szacowania zmian wartości ekonomicznej Banku w ramach nadzorczego testu wartości odstających (zmiana wartości ekonomicznej kapitału).

Ryzyko opcji klienta bada się poprzez analizę poziomu wykorzystywania opcji klienta na podstawie zrywalności depozytów oraz spłat kredytów przed terminem umownym. Za przedterminową spłatę kredytu uznaje się przypadek, gdy kwota spłacana przed terminem wynosi co najmniej 5 tys. zł. i jednocześnie wyprzedzenie w stosunku do ustalonego (umownego) harmonogramu spłat wynosi co najmniej 30 dni. Za depozyt zerwany przed terminem pierwotnym nie uważa się depozytu wycofanego w ciągu 7 dni od momentu odnowienia natomiast zalicza się wyłącznie depozyty z terminem pierwotnym powyżej 3 miesięcy.

Bank określił zasady ograniczania ryzyka pozycji o nieokreślonym terminie wymagalności, do których zalicza środki na rachunkach bieżących podmiotów gospodarczych, środki na rachunkach oszczędnościowo-rozliczeniowych osób fizycznych, przedsiębiorstw z sektora MŚP oraz środki na rachunkach bieżących jednostek samorządu terytorialnego. Oprocentowanie tych rachunków uzależnione jest bezpośrednio od decyzji Zarządu Banku, co oznacza, że ograniczone jest ryzyko związane z kształtowaniem się poziomu oprocentowania tych rachunków w długiej perspektywie czasowej, przy czym z uwagi na niski poziom oprocentowania tych rachunków, nie mają one znaczącego wpływu na obniżanie kosztów odsetek w sytuacji spadku stóp procentowych.

Poziom ekspozycji Banku na ryzyko stopy procentowej ograniczany jest obowiązującym systemem limitów, który obejmuje między innymi:

- limity niedopasowania (luki) w przedziałach przeszacowania,
- limit maksymalnej zmiany wyniku odsetkowego w okresie 12 miesięcy od daty analizy na skutek występującego w Banku ryzyka przeszacowania, ryzyka bazowego i opcji klienta, przy założeniu szokowej zmiany stóp procentowych o 100 p.b,
- limit maksymalnej zmiany wyniku odsetkowego w okresie 12 miesięcy od daty analizy na skutek występującego w Banku ryzyka przeszacowania, ryzyka bazowego i opcji klienta, przy założeniu szokowej zmiany stóp procentowych o 200 p.b,
- limit maksymalnej zmiany wartości ekonomicznej banku, przy założeniu szokowej zmiany stóp procentowych,
- limit maksymalnej zmiany wartości ekonomicznej banku, przy założeniu testów scenariuszowych.

W ramach pomiaru ryzyka stopy procentowej przeprowadzany jest test warunków skrajnych obejmujący zmianę wyniku z tytułu odsetek w skali 12 miesięcy na skutek zmian stóp procentowych NBP o 200 punktów bazowych. Obliczenia zmian wyniku z tytułu odsetek przeprowadzane są na podstawie sumy wyników odrębnie przeprowadzanych testów dla ryzyka przeszacowania, ryzyka opcji klienta i ryzyka bazowego.

Analiza ryzyka stopy procentowej sporządzana jest przez Stanowisko ds. ryzyka bankowego w cyklach miesięcznych. Wyniki pomiaru przekazywane są:

- co miesiąc Prezesowi Zarządu nadzorującemu bezpośrednio ryzyko stopy procentowej oraz Zarządowi Banku
- co kwartał – Radzie Nadzorczej Banku.

Na dzień 31.12.2020 r. ryzyko stopy procentowej kształtowało się na umiarkowanym poziomie. Na taki poziom ryzyka największy wpływ miały: wysoki poziom niedopasowania pomiędzy aktywami i pasywami oprocentowanymi, wysoki poziom depozytów z oprocentowaniem poniżej 2%. Uwzględniając jednocześnie ryzyko niedopasowania terminów przeszacowania oraz ryzyko bazowe, a także ryzyko opcji klienta, przy założonej zmianie stóp procentowych NBP o 1 p.p. zmiana wyniku odsetkowego w okresie najbliższych 12 miesięcy wyniesie 343,87 tys. zł., stanowiąc 4,2% funduszy własnych oraz 27,4% uzyskanego wyniku odsetkowego.

Zmiana wartości ekonomicznej kapitału na skutek zmian stóp procentowych: stanowi oszacowaną stratę związaną z opóźnieniem przeszacowania aktywów i pasywów w stosunku do daty analizy:

1. Test warunków skrajnych – zmiana o 200 p.b. - zmiana wartości ekonomicznej wynosi 743,6 tys. zł, co stanowi 9,12% funduszy własnych - poziom wskaźnika nie wymaga zgłoszenia do Komisji Nadzoru Finansowego;
2. Test scenariuszowy – wartość zmiany maksymalna wynosi 878,1 tys. zł, co stanowi 10,78% kapitału podstawowego Tier 1 - poziom wskaźnika nie wymaga zgłoszenia do Komisji Nadzoru Finansowego;

Test odwrócony dla zmiany EVE – poziom zmiany stóp, który spowoduje przekroczenie wskaźnika 20% zmiany EVE w relacji do funduszy własnych, wynosi 46,67 p.p.

Natomiast test odwrócony dla ryzyka przeszacowania wskazuje, że stopy procentowe musiałyby spaść o 1,75 p.p. aby wynik finansowy brutto osiągnął poziom 0. Większa zmiana stóp procentowych mogłaby oznaczać dla Banku stratę brutto.

Tabela 8

Scenariusze zmian wyniku odsetkowego w okresie 12 miesięcy

tys.zł

Zmiana Stóp	NII (P)	NII (O)	NII (B)	NII (C.)	NII (C.) / FW	NII (C.) / Wynik Odsetkowy
+ 2,00	242,84	67,79	28,82	339,44	4,2%	27,0%
+ 1,00	121,42	33,90	28,82	184,13	2,3%	14,7%
+ 0,50	60,71	16,95	28,82	106,47	1,3%	8,5%
+ 0,25	30,35	8,47	28,82	67,64	0,8%	5,4%
- 0,25	- 45,02	- 5,36	- 28,82	- 79,19	-1,0%	-6,3%
- 0,50	- 133,24	- 5,36	- 28,82	- 167,41	-2,1%	-13,3%
- 1,00	- 309,70	- 5,36	- 28,82	- 343,87	-4,2%	-27,4%
- 2,00	- 643,14	- 5,36	- 28,82	- 677,31	-8,3%	-53,9%

Tabela 9

Zestawienie aktywów i pasywów oprocentowanych wg terminów przeliczenia												
Wskaźniki niedopasowania (luki)												
☒ Luka w danej grupie jako udział w aktywach razem												
Data przeliczenia		01 sty 21	04 sty 21	19 sty 21	01 mar 21	15 maj 21	13 sie 21	11 lis 21				
Wyszczególnienie		Razem	1 dzień	od 2 do 7 dni	od 8 dni do 1 miesiąca	pow. 1 m-cy do 3 m-cy	pow. 3 m-cy do 6 m-cy	pow. 6 m-cy do 9 m-cy	pow. 9 m-cy do 12 m-cy	pow. 12 m-cy do 2 lat	pow. 2 lat do 5 lat	pow. 5 lat
Stopy NBP	Aktywa	4 008	0	4 008	0	0	0	0	0	0	0	0
	Pasywa	6 053	0	6 053	0	0	0	0	0	0	0	0
	Luka	-2 045	0	-2 045	0	0	0	0	0	0	0	0
	Luka narastająco		0	-2 045	-2 045	-2 045	-2 045	-2 045	-2 045	-2 045	-2 045	-2 045
	Wskaźnik luki I*		0,00	-0,05	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Wskaźnik luki II**	-0,05	0,00	-0,05	-0,05	-0,05	-0,05	-0,05	-0,05	-0,05	-0,05	-0,05
Wskaźnik ważony I***	-0,05	0,00	-0,05	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Papiery skarż.	Aktywa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Pasywa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Luka	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Luka narastająco		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Wskaźnik luki I*		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Wskaźnik luki II**	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Wskaźnik ważony I***	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
WIBID/WIBOR	Aktywa	33 142	33 142	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Pasywa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Luka	33 142	33 142	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Luka narastająco		33 142	33 142	33 142	33 142	33 142	33 142	33 142	33 142	33 142	33 142
	Wskaźnik luki I*		0,76	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Wskaźnik luki II**	0,76	0,76	0,76	0,76	0,76	0,76	0,76	0,76	0,76	0,76	0,76
Wskaźnik ważony I***	0,76	0,76	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Stopa Banku	Aktywa	6 578	0	12	4 717	295	269	233	114	357	375	205
	Pasywa	30 338	0	0	0	30 148	190	0	0	0	0	0
	Luka	-23 760	0	12	4 717	-29 853	79	233	114	357	375	205
	Luka narastająco		0	12	4 730	-25 123	-25 045	-24 811	-24 697	-24 340	-23 965	-23 760
	Wskaźnik luki I*		0,00	0,00	0,11	-0,68	0,00	0,01	0,00	0,01	0,01	0,00
	Wskaźnik luki II**	-0,54	0,00	0,00	0,11	-0,57	-0,57	-0,57	-0,56	-0,56	-0,55	-0,54
Wskaźnik ważony I***	-0,46	0,00	0,00	0,10	-0,57	0,00	0,00	0,00	1,00	1,05	0,57	
RAZEM	Aktywa	43 729	33 142	4 021	4 717	295	269	233	114	357	375	205
	Pasywa	36 391	0	6 053	0	30 148	190	0	0	0	0	0
	Luka	7 337	33 142	-2 033	4 717	-29 853	79	233	114	357	375	205
	Luka narastająco		33 142	31 110	35 827	5 974	6 053	6 286	6 401	6 758	7 133	7 337
	Wskaźnik luki I*		0,76	-0,05	0,11	-0,68	0,00	0,01	0,00	0,01	0,01	0,00
	Wskaźnik luki II**	0,17	0,76	0,71	0,82	0,14	0,14	0,14	0,15	0,15	0,16	0,17
Wskaźnik ważony I***	0,25	0,76	-0,05	0,10	-0,57	0,00	0,00	0,00	1,00	1,05	0,57	
RAZEM z wyłączeniem aktywów i pasywów <2%	Aktywa	30 826	24 249	12	4 717	295	269	233	114	357	375	205
	Pasywa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Luka	30 826	24 249	12	4 717	295	269	233	114	357	375	205
	Luka narastająco		24 249	24 261	28 978	29 273	29 542	29 775	29 889	30 247	30 622	30 826
	Wskaźnik luki I*		0,55	0,00	0,11	0,01	0,01	0,01	0,00	0,01	0,01	0,00
	Wskaźnik luki II**	0,70	0,55	0,55	0,66	0,67	0,68	0,68	0,68	0,69	0,70	0,70
Wskaźnik ważony II****	0,67	0,55	0,00	0,10	0,01	0,00	0,00	0,00	1,00	1,05	0,57	

* Wskaźnik luki I - liczony jako udział luki danego okresu przeliczenia w aktywach razem danej grupy
** Wskaźnik luki II - liczony jako udział luki narastająco w aktywach razem danej grupy
*** Wskaźnik ważony I - wskaźnik luki I ważony okresem pozostającym do końca roku bieżącego
**** Wskaźnik ważony II - wskaźnik luki z wyłączeniem aktywów i pasywów <2%, ważony okresem w skali 12 m-cy

Łączne niedopasowanie pomiędzy aktywami i pasywami oprocentowanymi wyniosło 7 337 tys. zł., co oznacza, że wystąpiła ogółem luka dodatnia, czyli nadwyżka aktywów oprocentowanych nad pasywami oprocentowanymi.

Na datę 31.12.2020 r. aktywa oprocentowane wynoszą 43 729 tys. zł., a pasywa oprocentowane 36 391 tys. zł., co daje wskaźnik relacji aktywów do pasywów na poziomie 120,2%. W strukturze aktywów grupa redyskonta stanowi 9,2% ze średnim oprocentowaniem 0,1%, grupa aktywów zależnych od stawek rynku międzybankowego WIBID/WIBOR stanowi 75,8% aktywów ze średnim oprocentowaniem 2,04%, natomiast aktywa zależne od stopy Banku stanowią 15,0% aktywów oprocentowanych, z oprocentowaniem średnim na poziomie 5,77%. W pasywach środki z oprocentowaniem zależnym od stawek rynkowych stanowią 16,6% z oprocentowaniem średnim na poziomie 0,00%. Pasywa z oprocentowaniem zależnym od decyzji Zarządu stanowią 83,4%

pasywów oprocentowanych z oprocentowaniem średnim na poziomie 0,21%. Marża odsetkowa, wyliczona na podstawie aktywów i pasywów oprocentowanych na datę 31.12.2020r. wyniosła 2,28%.

Tabela 10. Sytuacja Banku w zakresie aktywów i pasywów oprocentowanych

Sytuacja Banku w zakresie aktywów i pasywów oprocentowanych wg stanu na dzień: 31.gru.20

Aktywa	Kwota	Struktura	Średnie oprocentowanie	Wskaźnik zmian*	Pasywa	Kwota	Struktura	Średnie oprocentowanie	Wskaźnik zmian*	Różnice [Akt. - Pas.]		
										Stan	Oproc.	Wsk.
RAZEM AKTYWA					RAZEM PASYWA							
- Stopy NBP	4 008	9,2%	0,10%	1,1072	- Stopy NBP	6 053	16,6%	0,00%	1,0000	-2 045	0,10%	0,1072
stopa zmienna	1 028	25,7%	0,16%		stopa zmienna	6 053	100,0%	0,00%		-5 025	0,16%	
stopa stała	2 980	74,3%	0,08%		stopa stała	0	0,0%	0,00%		2 980	0,08%	
RAZEM AKTYWA					RAZEM PASYWA							
- Papiery skarbowe	0	0,0%	0,00%	0,0000	- Papiery skarbowe	0	0,0%	0,00%	0,0000	0	0,00%	0,0000
stopa zmienna	0	0,0%	0,00%		stopa zmienna	0	0,0%	0,00%		0	0,00%	
stopa stała	0	0,0%	0,00%		stopa stała	0	0,0%	0,00%		0	0,00%	
RAZEM AKTYWA					RAZEM PASYWA							
- Stawka WIBID/WIBOR	33 142	75,8%	2,04%	1,0000	- Stawka WIBID/WIBOR	0	0,0%	0,00%	0,0000	33 142	2,04%	1,0000
stopa zmienna	29 974	90,4%	2,25%		stopa zmienna	0	0,0%	0,00%		29 974	2,25%	
stopa stała	3 168	9,6%	0,00%		stopa stała	0	0,0%	0,00%		3 168	0,00%	
RAZEM AKTYWA					RAZEM PASYWA							
- Stopa Banku	6 578	15,0%	5,77%	1,0000	- Stopa Banku	30 338	83,4%	0,21%	1,0000	-23 760	5,57%	0,0000
stopa zmienna	4 236	64,4%	5,34%		stopa zmienna	30 048	99,0%	0,20%		-25 812	5,15%	
stopa stała	2 341	35,6%	6,55%		stopa stała	290	1,0%	1,17%		2 052	5,38%	
RAZEM AKTYWA	43 729		2,42%		RAZEM PASYWA	36 391		0,17%		7 337	2,25%	
stopa zmienna	35 239	80,6%			stopa zmienna	36 101	99,2%			-862		
stopa stała	8 489	19,4%			stopa stała	290	0,8%			8 200		
										Marża ods.	2,28%	

*wskaźnik zmian w stosunku do stopy referencyjnej

Aktywa / Pasywa	120,2%
-----------------	--------

2.3. Ryzyko operacyjne

Ryzyko operacyjne określa się jako możliwość poniesienia strat wynikających z niedostosowania lub zawodności procesów wewnętrznych, ludzi i systemów informatycznych lub ze zdarzeń zewnętrznych. Ryzyko operacyjne obejmuje również ryzyko prawne.

Celami strategicznymi w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym są:

- ograniczenie możliwości wystąpienia nieoczekiwanych strat z tytułu zdarzeń ryzyka operacyjnego poprzez wdrożenie skutecznego i adekwatnego do aktualnego profilu ryzyka procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym,
- zapewnienie bezpiecznego i ciągłego funkcjonowania Banku,
- zapewnienie pełnej ochrony danych i zdeponowanych środków przez klientów Banku,
- ograniczenie strat z tytułu zdarzeń operacyjnych,
- utrzymanie profilu ryzyka operacyjnego w Banku na poziomie nie wyższym niż akceptowany przez Radę Nadzorczą, na poziomie adekwatnym do rozmiarów i rodzaju prowadzonej działalności Banku.

Cele te realizowane są poprzez:

- 1) identyfikowanie i ujawnianie zaistniałych i potencjalnych zdarzeń ryzyka operacyjnego,
- 2) zapobieganie i ograniczanie powstawania zdarzeń ryzyka operacyjnego poprzez stosowanie działań profilaktycznych, realizowanych przez każdego pracownika Banku,
- 3) bieżące informowanie o zaistniałych zdarzeniach ryzyka operacyjnego i ograniczanie skutków zaistniałych zdarzeń ryzyka operacyjnego,
- 4) gromadzenie niezbędnych danych umożliwiających określenie profilu ryzyka operacyjnego, ocenę zagrożenia oraz wycenę strat z tytułu ryzyka operacyjnego,
- 5) modyfikację Planu Zarządzania Ciągłością Działania Banku w sposób adekwatny do zagrożeń,
- 6) wdrożenie nowych Kluczowych Wskaźników Ryzyka w obszarach, w których dotychczas nie były zdefiniowane i zapewnienie adekwatności KRI do obserwowanego profilu ryzyka operacyjnego,
- 7) zapewnienie adekwatnych wskaźników KRI do obserwowanego profilu ryzyka, oraz monitorowanie wykorzystania limitów tolerancji na ryzyko operacyjne, w tym limitów KRI;
- 8) usprawnianie procesów wewnętrznych,
- 9) testowanie planów awaryjnych w ramach zarządzania ciągłością działania,
- 10) zapobieganie powstawaniu zagrożeń o charakterze katastroficznym lub zagrażających utratą ciągłości prowadzenia działalności.

Struktura organizacyjna zarządzania ryzykiem operacyjnym:

1. Rada Nadzorcza – zatwierdza strategię i politykę Banku w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym oraz sprawuje nadzór nad ich zgodnością ze strategią i planem finansowym Banku, nadzoruje przestrzeganie przez Zarząd zaakceptowanego przez Radę Nadzorczą dopuszczalnego profilu ryzyka operacyjnego, a także nadzoruje skuteczność procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym.
2. Zarząd Banku – odpowiada za zorganizowanie skutecznego procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym oraz nadzór nad efektywnością tego procesu, przygotowanie strategii działania Banku oraz polityki zarządzania ryzykiem operacyjnym, wdrożenie strategii zarządzania ryzykiem operacyjnym, a także zatwierdza procedury i limity ograniczające ekspozycję na ryzyko operacyjne, przyjmuje procedury dotyczące pomiaru i monitorowania ryzyka operacyjnego Banku oraz limity ograniczające to ryzyko, przyjmuje w cyklach kwartalnych ocenę oraz analizę ryzyka operacyjnego, oraz przedkłada syntetyczną informację Radzie Nadzorczej na temat profilu ryzyka na które narażony jest Bank, oraz przyjmuje również plany awaryjne utrzymania ciągłości działania w Banku.
3. Prezes Zarządu – sprawuje nadzór nad zarządzaniem ryzykiem operacyjnym.
4. Stanowisko ds. ryzyka bankowego – opracowuje projekty strategii i polityki zarządzania

ryzykiem operacyjnym, proponuje wysokość limitów ograniczających ryzyko operacyjne, analizuje i monitoruje narażenie Banku na ryzyko operacyjne oraz kontroluje przestrzeganie obowiązujących limitów, sporządza raporty dla Zarządu Banku i Rady Nadzorczej dotyczące ekspozycji Banku na ryzyko operacyjne, opracowuje/aktualizuje plany awaryjne dotyczące utrzymania ciągłości działania Banku, a także ocenia skalę zagrożenia w sytuacjach kryzysowych i rekomenduje Zarządowi Banku podejmowania działań ograniczających skutki zrealizowanego ryzyka operacyjnego.

5. Stanowisko ds. zgodności i księgowości/IOD - opiniuje projekty strategii i polityki zarządzania ryzykiem operacyjnym, oraz opiniuje również wprowadzane nowe produkty do oferty Banku,
6. Wszystkie komórki organizacyjne Banku - odpowiadają za bieżące zarządzanie ryzykiem operacyjnym poprzez identyfikację zdarzeń operacyjnych, oraz podejmowanie działań ograniczających potencjalne zagrożenia w obszarze ryzyka operacyjnego oraz łagodzące negatywne skutki zrealizowania tego ryzyka,
7. Departament Audytu Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS – opiniuje system zarządzania Bankiem, w tym skuteczność zarządzania ryzykiem operacyjnym w działalności Banku, oraz przeprowadza czynności audytowe w komórkach organizacyjnych Banku uczestniczących w procesie zarządzania ryzykiem operacyjnym, w celu dokonania oceny zgodności działania kontrolowanych komórek z obowiązującymi regulacjami zewnętrznymi i wewnętrznymi.

W Banku Spółdzielczym w Mokobodach wyznaczane są następujące limity tolerancji na ryzyko operacyjne w celu określenia akceptowalnego poziomu ryzyka w ramach działalności Banku zgodnie z oczekiwaniami Zarządu i Rady Nadzorczej:

- limit straty rzeczywistej dla zdarzeń rzeczywistych z kwotą rzeczywistą wynoszący 10% kwoty wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego wyliczonego w I Filarze oraz w jego ramach ilościowe sublimity wyznaczane w podziale na poszczególne kategorie,
- limit straty potencjalnej dla zdarzeń rzeczywistych z kwotą potencjalną wynoszący 20% kwoty wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego wyliczonego w I Filarze oraz w jego ramach ilościowe sublimity wyznaczane w podziale na poszczególne kategorie,
- limity wartości Kluczowych Wskaźników Ryzyka Operacyjnego.

Proces zarządzania ryzykiem operacyjnym obejmuje identyfikację i ewidencję zdarzeń, ocenę ryzyka, pomiar i monitorowanie, raportowanie, utworzenie bazy danych o zdarzeniach i stratach, kontrolę poziomu ryzyka oraz jego redukcję i jest realizowany w sposób ciągły.

Ryzyko operacyjne Banku jest identyfikowane poprzez rejestrację incydentów i zdarzeń operacyjnych. Proces zarządzania ryzykiem operacyjnym Banku jest wspierany przez system

informatyczny Novum Bank Enterprise – Rejestr Incydentów Ryzyka Operacyjnego poprzez możliwość ewidencji zdarzeń operacyjnych, które już zaistniały, ewidencji zdarzeń potencjalnych w procesie samooceny ryzyka operacyjnego i kontroli oraz w procesie analiz scenariuszowych i generowanie raportów z tych zdarzeń. Rejestr jest prowadzony w oparciu o wykaz kategorii zdarzeń ryzyka operacyjnego zgodny z Rekomendacją M. W Banku został wyznaczony minimalny próg straty w wysokości 200 PLN w zakresie ewidencji i raportowania rzeczywistych zdarzeń operacyjnych. W celu identyfikacji i oceny ryzyka sporządzana jest mapa ryzyka, która służy do porządkowania grup zdarzeń pod kątem wysokości strat oraz prawdopodobieństwa ich występowania.

Pomiarowi podlegają zarówno straty finansowe jak i niefinansowe.

Poziom rzeczywistego ryzyka operacyjnego jest mierzony za pomocą Kluczowych Wskaźników Ryzyka Operacyjnego (KRI) określonych dla kluczowych obszarów występowania tego ryzyka. Bank do oceny ryzyka stosuje także analizy scenariuszowe dotyczące zdarzeń charakteryzujących się niską częstotliwością występowania i potencjalnie wysokimi stratami oraz przeprowadza samoocenę ryzyka.

Ryzyko operacyjne jest identyfikowane ex ante poprzez samoocenę ryzyka i analizy scenariuszowe oraz ex post poprzez rejestrację incydentów i zdarzeń rzeczywistych. Ryzyko ex ante jest identyfikowane w celu zapobiegania powstawaniu nieakceptowanego poziomu ryzyka operacyjnego w procesach realizowanych przez Bank, zaś ryzyko ex post jest identyfikowane i rejestrowane w celu rozpoznawania profilu rzeczywistego ryzyka operacyjnego i monitorowania jego poziomu.

Zgodnie z Rekomendacją M Bank określił następującą listę procesów kluczowych:

- działalność kredytowa,
- działalność depozytowa,
- zarządzanie ryzykiem,
- zarządzanie bezpieczeństwem,
- komunikacja i marketing,
- kontroling,
- rozliczenia pieniężne,
- gospodarka własna,
- zarządzanie zasobami ludzkimi,
- outsourcing,

- zarządzanie ryzykiem braku zgodności.

Poziom ryzyka operacyjnego jest monitorowany we wszystkich obszarach działania Banku przez stanowisko ds. ryzyka bankowego w cyklach kwartalnych. W ramach Systemu Informacji Zarządczej Członkowie Rady Nadzorczej i Zarządu są informowani o profilu ryzyka operacyjnego, o sposobie w jaki został on wyznaczony oraz o wykorzystaniu założonych limitów tolerancji na ryzyko operacyjne.

Działania przeciwdziałające ryzyku polegające na jego unikaniu, ograniczaniu lub transferowaniu podejmowane są w zależności od zidentyfikowanego poziomu ryzyka operacyjnego w stosunku do tolerancji / apetytu na ryzyko. Proces ograniczania ryzyka operacyjnego jest jednym z najważniejszych wchodzących w skład zarządzania tym ryzykiem.

Bank stosuje następujące metody ograniczania ryzyka operacyjnego oraz łagodzenia skutków zrealizowania tego ryzyka:

- 1) modyfikowanie procesów w aspekcie redukcji ryzyka operacyjnego do poziomu akceptowanego;
- 2) monitorowanie poziomu ryzyka operacyjnego w procesach;
- 3) mechanizmy kontrolne, m.in.:
 - i. procedury,
 - ii. podział obowiązków,
 - iii. autoryzacja, w szczególności autoryzacja operacji finansowych i gospodarczych,
 - iv. kontrola dostępu,
 - v. kontrola fizyczna,
 - vi. proces ewidencji operacji finansowych i gospodarczych w systemach: księgowym, sprawozdawczym i operacyjnym,
 - vii. inwentaryzacja,
 - viii. dokumentowanie odstępstw,
 - ix. wskaźniki wydajności,
 - x. szkolenia;
- 4) outsourcing usług;
- 5) zabezpieczenia fizyczne;
- 6) zabezpieczenia finansowe;
- 7) plany awaryjne,
- 8) plany ciągłości działania.

Informacje o sumach strat brutto z tytułu ryzyka operacyjnego oraz o najpoważniejszych zdarzeniach operacyjnych.

Na przestrzeni 12 miesięcy 2020 roku Bank poniósł 2 tys. zł kosztów z tytułu zdarzeń w ramach ryzyka operacyjnego. Poniesione koszty miały związek z zakłóceniem działalności banku i awarii systemów w ramach linii Bankowości Detalicznej.

Tabela 11. Koszty z tytułu ryzyka operacyjnego odnotowane w 2020 roku.

Okres	Rodzaj zdarzenia	Opis zdarzenia	Kwota poniesionych kosztów
I kw. 2020r.	Zakłócenia działalności i błędy systemów	- wymiana zepsutego akumulatora UPS	519,99
II kw. 2020r.	Zakłócenia działalności i błędy systemów	- wymiana zepsutej drukarki	1.070,00
III kw. 2020r.	Brak	-	-
IV kw. 2020r.	Zakłócenia działalności i błędy systemów	- wymiana zepsutego monitora w serwerowni	740,00
Razem			2 329,99

Limity tolerancji na ryzyko operacyjne zostały zachowane. W 2020 roku nie zarejestrowano zdarzeń operacyjnych, które miałyby znaczący wpływ na funkcjonowanie Banku oraz na realizację kluczowych procesów.

Tabela 12. Wykonanie Kluczowych Wskaźników Ryzyka na 31.12.2020r.

Lp	Nazwa wskaźnika	Formuła wyliczenia	Limit I	Limit II	Poziom wskaźnika na 31.12.2020r
1	Pranie pieniędzy	A - Zawiadomienia o uzasadnionym podejrzeniu popełnienia przestępstwa	0	>=1	0
		B – transakcje podejrzone rejestrowane w systemie monitorującym pranie pieniędzy	3	>3	0
2	Skargi i reklamacje	Liczba skarg zgłoszonych przez klientów	<5	>5	0
3	Sprawy sądowe	Liczba prowadzonych spraw sądowych	<=1	>1	1
4	Awaryjność systemu Novum Bank	Łączny czas przestoju systemu Novum Bank / dopuszczalny czas przestoju	<=1	>1	0
5	Awaryjność niedostępność bankomatu	Łączny czas przestoju bankomatu / dopuszczalny czas przestoju	<=1	>=7,5	0,00
6	Awaryjność/ niedostępność Internet Banking	Łączny czas przestoju Internet Banking / dopuszczalny czas przestoju	<=5	>=7,5	0,53

7	Awaryjność systemu Autodealing	Łączny czas przestoju systemu Autodealing / dopuszczalny czas przestoju	<=0,5	>=1	0
8	Liczba aktów wandalizmu	Liczba przestępstw i wykroczeń przeciwko mieniu	<=1	>1	0
9	Zawodność pracowników w zakresie obsługi kasowej	Liczba dni w kwartale zamkniętych różnicą kasową	<=6	>6	0

Na podstawie wyliczonych wartości Kluczowych Wskaźników Ryzyka stanowisko ds. ryzyka bankowego oceniło poziom ryzyka operacyjnego jako niski.

Na dzień 31.12.2021 r. w dalszym ciągu toczyła się sprawa sądowa z powództwa pracownika Banku. Spór toczył się w sprawie wypłaty wynagrodzenia za przepracowane godziny nadliczbowe oraz odszkodowania za stosowany wobec niego mobbing. Do dnia 31.12.2020 Bank nie poniósł żadnych kosztów związanych z prowadzeniem, tej sprawy sądowej, gdyż Bank reprezentowany jest przez pełnomocnika, z którym podpisana jest umowa o stałej współpracy w zakresie obsługi prawnej oraz reprezentowaniu Banku.

W ciągu 2020 roku zostały przeprowadzone testy ciągłości działania dla wszystkich kluczowych / krytycznych procesów określonych przez Zarząd Banku tj. test ciągłości działania w przypadku zwiększonej absencji pracowników, odtworzenie danych z kopii zapasowych, zachowanie ciągłości działania w sytuacji wyłączenia zasilania, przeprowadzenie testów prawidłowego działania posiadanego sprzętu oraz instalacji:

1. Pojemność serwerów zapasowych – w analizowanym okresie serwery Banku, w tym serwery zapasowe spełniły swoje działania. W trakcie trwania pandemii wirusa COVID-19 nie odnotowano żadnych incydentów oraz nie wystąpiły jakiegokolwiek problemy związane z ich działaniem.
2. Przepustowość łączy zapewniła sprawną obsługę klientów, również nie wystąpiły jakiegokolwiek problemy z działaniem,
3. W 2020 roku wystąpiły sytuacje braku dostawy energii elektrycznej. W momencie braku dopływu energii elektrycznej z sieci automatycznie włączył się agregat prądotwórczy. W momencie braku dopływu energii z sieci, a przed osiągnięciem pełnego działania agregatu, systemy były podtrzymywane przez jednostki UPS. W sytuacji kryzysowej przyjęty mechanizm zabezpieczający zdał swój egzamin, pokazując że jest w pełni sprawny i gwarantuje zapewnienie ciągłości działania w sytuacji kryzysowej. 01.12.2020 roku przeprowadzono przegląd techniczny agregatu prądotwórczego, oraz przeprowadzono kontrolowany test ciągłości działania przy przerwie w dostawie prądu. Test wypadł pomyślnie, agregat prądotwórczy automatycznie się uruchomił w momencie odciążenia zasilania z sieci.

4. W okresie zmniejszonego stanu kadry (opieka nad dziećmi spowodowana zamknięciem szkół i przedszkoli, a także w trakcie podziału kadry pracowników na dwie zmiany, oraz przymusowych izolacji domowych) zadziałał system zastępstw, w tym kadra rezerwowa dla stanowisk kluczowych. Wszystkie procesy kluczowe były w dalszym ciągu realizowane, nie zmieniła się również jakość realizacji tych procesów, co pokazuje że przyjęty mechanizm jest w pełni wystarczający w sytuacji pracy w okresie zmniejszonego stanu kadrowego.
5. Zabezpieczenia stosowane w celu minimalizacji zagrożenia zarażenia pracowników Banku – ściany działowe z pleksy, rękawiczki nitrylowe, maseczki ochronne, regularnie przeprowadzane dezynfekcje, podział kadry pracowników na dwie zmiany, w tym Zarządu Banku spełniły swoje zadanie oraz uchroniły pracowników Banku przed zakażeniem wirusem COVID-19. W analizowanym okresie pracownicy Banku stosowali się do zaleceń zachowania dystansu społecznego, jak również zmniejszono maksymalną liczbę klientów przebywających w placówce Banku. Stosowanie zasad higieny oraz regularne dezynfekcje uchroniły pracowników przed zagrożeniem zarażenia się wirusem COVID-19. Mechanizmy zabezpieczające przed zagrożeniem epidemiologicznym w pełni zrealizowały swój cel w analizowanym okresie, co daje podstawy do pozytywnej oceny nowo przyjętych zasad utrzymania ciągłości działania Banku w przypadku zagrożenia epidemiologicznego.

Wszystkie przyjęte plany awaryjne i plany ciągłości działania przyjęte przez Bank sprawdziły się. Stanowisko ds. ryzyka bankowego ocenia pozytywnie zaktualizowane procedury ciągłości działania oraz ponownego rozpoczęcia działalności w sytuacji kryzysowej. Są one adekwatne oraz współmierne do profilu działalności Banku Spółdzielczego w Mokobodach, zapisy odnoszące się przeciwdziałania oraz ochrony pracowników przed zakażeniem wirusem COVID-19 odniosły sukces.

Przeprowadzone testy wykazały, że występujące sytuacje skrajne nie spowodowały przerw w świadczeniu usług przez Bank, ciągłość działania została zachowana. Bank systematycznie przeprowadza przeglądy i konserwacje, które zapewniają, że posiadane sprzęty i instalacje działają prawidłowo i zapewniają, że ciągłość działania nie zostanie przerwana. Plany awaryjne oraz plany ciągłości działania obejmujące krytyczne, istotne zasoby Banku zapewniają bezpieczne funkcjonowanie Banku, są adekwatne do występującego profilu ryzyka. W analizowanym okresie nie wystąpiły żadne ze zdarzeń, które by zakłóciły ciągłość działania Banku i przerwały działanie procesów kluczowych.

Środowisko teleinformatyczne Banku jest bezpieczne, a wprowadzone mechanizmy kontrolne powodują, że ryzyko związane z tym obszarem jest niskie. Bank wykorzystuje tylko oprogramowanie ze wsparciem producenta, co zwiększa bezpieczeństwo całej sieci bankowej.

Komponenty infrastruktury teleinformatycznej wykorzystywane do pracy w Banku w pełni spełniają wymagania dotyczące wydajności oraz pojemności. Infrastruktura informatyczna charakteryzuje się skalowalnością oraz nadmiarowością. Istotne komponenty środowiska teleinformatycznego przechowywane są w odpowiednio wyposażonych i zabezpieczonych pomieszczeniach, do których dostęp mają tylko upoważnione osoby. Wszystkie wrażliwe dane są przesyłane z Banku za pomocą szyfrowanej transmisji, co uniemożliwia dostęp do nich osobom niepowołanym. Styk sieci wewnętrznej Banku z sieciami zewnętrznymi (w szczególności Internetem) jest zabezpieczony poprzez zapory sieciowe. Bank posiada firewalle chroniące przed włamaniami zewnętrznymi i wewnętrznymi do sieci. Uwzględniając skalę i specyfikę prowadzonej działalności stwierdza się, że posiadane urządzenia w sposób wystarczający zapewniają bezpieczeństwo Banku. Poszczególni pracownicy mają dostęp tylko do aplikacji, które są niezbędne do wykonywania obowiązków wynikających z ich zakresu czynności. Uprawnienia są nadawane przez Administratora Systemu Informatycznego, który prowadzi ich rejestr i odbywa się to zgodnie z procedurą określoną w przepisach wewnętrznych Banku.

Na podstawie rejestru zdarzeń operacyjnych, Kluczowych Wskaźników Ryzyka, mapy ryzyka, wyników procesu samooceny ryzyka i kontroli oraz analiz scenariuszowych Stanowisko ds. ryzyka bankowego w swoim raporcie uznało, że ryzyko operacyjne w 2020 roku utrzymywało się na niskim poziomie. Nie zarejestrowano żadnych skarg klientów. Zarejestrowane w rejestrze prania brudnych pieniędzy transakcje nie pochodziły z nielegalnych źródeł. Nie wystąpiły żadne ze zdarzeń, które by mogły zakłócić ciągłość działania Banku i przerwać działanie procesów kluczowych.

2.4 Ryzyko płynności i finansowania

Ryzyko płynności jest rozumiane jako zagrożenie utraty zdolności do finansowania aktywów i terminowego wykonania zobowiązań w toku normalnej działalności Banku lub w innych warunkach, które można przewidzieć, powodujące konieczność poniesienia nieakceptowalnych strat. Ryzyko finansowania natomiast rozumiane jest jako zagrożenie niedostatku stabilnych źródeł finansowania w perspektywie średnio i długoterminowej, skutkujące rzeczywistym lub potencjalnym ryzykiem niewywiązania się przez bank z zobowiązań finansowych, takich jak płatności i zabezpieczenia, w momencie ich wymagalności w perspektywie średnio i długoterminowej, bądź w całości, bądź związane z koniecznością poniesienia nieakceptowalnych kosztów finansowania.

Celem zarządzania ryzykiem płynności jest:

1. utrzymanie płynności Banku na poziomie adekwatnym do rozmiarów i rodzaju prowadzonej działalności Banku.
2. utrzymanie profilu ryzyka płynności w Banku na poziomie nie wyższym niż akceptowany przez Radę Nadzorczą.
3. finansowanie długoterminowych należności Banku stabilną częścią bazy depozytowej.
4. zarządzanie płynnością Banku w sposób pozwalający w ramach założeń i limitów maksymalizować zyski z posiadanych aktywów, przy równoczesnym minimalizowaniu kosztów związanych z utrzymywaniem płynności.
5. optymalizację realizowanego dochodu przy równoczesnym zachowaniu pełnego bezpieczeństwa płynności,
6. zapobieganie sytuacjom kryzysowym (zachwianiu płynności).

Działania umożliwiające realizację celów strategicznych:

- kształtowanie struktury aktywów i pasywów (zapadalności / wymagalności) w taki sposób, aby dopasować ją do potrzeb wynikających z cyklu działalności Banku,
- kształtowanie struktury aktywów płynnych w sposób pozwalający na sprzedaż/zastaw posiadanych zasobów w dowolnym momencie, bez istotnej utraty ich wartości,
- utrzymywanie odpowiednich zasobów aktywów płynnych dla zapewnienia nieprzewidzianego zapotrzebowania na środki, na poziomie uzależnionym od stabilności depozytów oraz prawdopodobieństwa szybkiego wzrostu portfela kredytowego,
- wyodrębnienie stabilnych źródeł finansowania i podejmowanie działań w celu ich powiększenia,
- rozbudowa stabilnej bazy depozytowej, uwzględniającej planowany rozwój akcji kredytowej,
- monitorowanie i aktualizacja planów zachowania ciągłości działania oraz planów awaryjnych w celu zapewnienia utrzymania bezpiecznego poziomu płynności Banku,
- pełne wykorzystywanie w zarządzaniu płynnością możliwości wdrożonych systemów informatycznych,
- opracowanie strategii efektywnego lokowania nadwyżek finansowych nie zaangażowanych w akcję kredytową,
- ograniczanie koncentracji wierzytelności, zaangażowań wobec udziałowców i grup powiązanych kapitałowo i organizacyjnie oraz innych nadmiernych zaangażowań,

- stałe umowy współpracy z bankami umożliwiające przyjęcie lokat międzybankowych;
- trafne prognozy krótko, średnio i długoterminowe dotyczące przepływów pieniężnych;
- wypracowywanie technik szybkiego reagowania na działanie czynników zewnętrznych;
- kształtowanie właściwych relacji z klientami w celu zmniejszenia niepewności co do ewentualnych zachowań w momencie powstania sytuacji kryzysowej.

Do aspektów ryzyka płynności, na które Bank jest narażony i które monitoruje zalicza się:

- 1) niedopasowanie terminów zapadalności aktywów i wymagalności pasywów Banku,
- 2) ryzyka związane ze stroną pasywną bilansu Banku,
 - a) ryzyko nieprzewidywalnego zachowania się deponentów,
 - b) ryzyko związane ze zdolnością pozyskania depozytów oraz zaciągania kredytów i pożyczek,
 - c) ryzyko poniesienia nieplanowanych kosztów powodujące obniżenie wyniku finansowego,
- 3) ryzyka związane ze stroną aktywną bilansu Banku,
 - a) ryzyko braku wystarczającej ilości aktywów płynnych lub możliwości zbycia tych aktywów,
 - b) ryzyko braku wystarczającej ilości środków pieniężnych w kasie Banku,
 - c) ryzyko niedotrzymania terminów spłat kredytów oraz innych należności,
- 4) ryzyko dużych koncentracji zobowiązań i należności,
- 5) inne czynniki wpływające na ryzyko płynności Banku np.: wzrost aktywów niepracujących, brak możliwości pozyskania nowych klientów, zmiany przepisów prawnych.

Uczestnicy procesu zarządzania ryzykiem płynności:

1. Rada Nadzorcza – zatwierdza strategię i politykę Banku w zakresie zarządzania ryzykiem płynności oraz sprawuje nadzór nad ich zgodnością ze strategią i planem finansowym Banku, nadzoruje przestrzeganie przez Zarząd zaakceptowanego przez Radę Nadzorczą dopuszczalnego profilu ryzyka płynności, oraz nadzoruje skuteczność procesu zarządzania ryzykiem płynności.
2. Zarząd Banku – odpowiada za zorganizowanie skutecznego procesu zarządzania płynności oraz nadzór nad efektywnością tego procesu, przygotowanie strategii działania Banku oraz polityki kapitałowej Banku, wdrożenie strategii zarządzania ryzykiem płynności, ponad to zatwierdza procedury i limity ograniczające ekspozycję na ryzyko

płynności, procedury dotyczące pomiaru i monitorowania ryzyka płynności Banku oraz limity ograniczające to ryzyko, przyjmuje w cyklach miesięcznych ocenę oraz analizę ryzyka płynności i na jej podstawie podejmuje odpowiednie decyzje operacyjne, oraz zatwierdza plany awaryjne utrzymania płynności finansowej w Banku.

3. Prezes Zarządu – sprawuje nadzór nad zarządzaniem ryzykiem płynności.
4. Stanowisko ds. ryzyka bankowego – opracowuje projekty strategii i polityki zarządzania ryzykiem płynności, proponuje wysokość limitów ograniczających ryzyko płynności, analizuje i monitoruje narażenie Banku na ryzyko płynności oraz kontroluje przestrzeganie obowiązujących limitów, sporządza raporty dla Zarządu Banku i Rady Nadzorczej dotyczące ekspozycji Banku na ryzyko płynności, opracowuje/aktualizuje plany awaryjne dotyczące utrzymania płynności finansowej Banku, oraz monitoruje wykonanie planu finansowego.
5. Główny Księgowy – zarządza płynnością finansową Banku, w tym monitoruje przepływy pieniężne w zakresie aktywów i pasywów, monitoruje i zarządza płynnością złotową Banku w ramach obowiązujących limitów, organizuje obrót papierami skarbowymi i bonami pieniężnymi, zarządza rachunkiem podstawowym Banku w zakresie bieżącej płynności finansowej i likwiduje przejściowe niedobory pieniężne, lokuje nadwyżki pieniężne, kształtuje strategię zabezpieczania przed utratą płynności oraz tworzenia technik szybkiego reagowania na występujące zagrożenia płynności.
6. Stanowisko ds. zgodności i księgowości/IOD - opiniuje projekty strategii i polityki zarządzania ryzykiem płynności, oraz opiniuje wprowadzane nowe produkty do oferty Banku.
7. Stanowiska ds. obsługi klienta - opracowują ofertę depozytowo-kredytową Banku w sposób zapewniający realizację celów i zadań wynikających ze strategii działania Banku oraz założeń planu ekonomiczno-finansowego Banku, oraz opracowują, modyfikują i monitorują funkcjonowanie produktów bankowych.
8. Departament Audytu Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS - opiniuje system zarządzania Bankiem, w tym skuteczność zarządzania ryzykiem płynności w działalności Banku, oraz przeprowadza czynności audytowe w komórkach organizacyjnych Banku uczestniczących w procesie zarządzania ryzykiem płynności, w celu dokonania oceny zgodności działania kontrolowanych komórek z obowiązującymi regulacjami zewnętrznymi i wewnętrznymi.

Pomiar ryzyka płynności i finansowania służy ocenie poziomu aktywów płynnych w stosunku do zapotrzebowania na te środki; pomiar ryzyka płynności przede wszystkim ocenia:

- a) Stopień zabezpieczenia zobowiązań wynikających z depozytów niestabilnych i innych zobowiązań bieżących aktywami płynnymi,
- b) Poziom stabilności depozytów i innych źródeł finansowania działalności Banku,
- c) Dostęp do alternatywnych źródeł finansowania, umożliwiających realizację bieżących i przewidywanych potrzeb w zakresie płynności,
- d) Uzależnienie od zaciągniętych kredytów, pożyczek i lokat od sektora finansowego,
- e) Zagrożenia z tytułu nieterminowych wpływów należności, które również oddziałują na ryzyko płynności

W ramach pomiaru ryzyka płynności dokonuje się oceny jakości źródeł finansowania polegającej na:

- określeniu stabilności pasywów (wielkość osadu),
- ustaleniu zrywalności depozytów terminowych,
- zbadaniu koncentracji depozytów,
- analizie największych deponentów,
- analizie „dużych depozytów”
- analizie depozytów osób wewnętrznych,
- analizie kredytów spłaconych przed terminem zapadalności.

Bank dokonuje także analizy luki płynności, która sporządzana jest w oparciu o zestawienie niedopasowania terminów płatności aktywów i pasywów oraz zobowiązań pozabilansowych i pozwala określić poziom płynności w poszczególnych przedziałach czasowych. Stosowana jest także ocena wskaźnikowa płynności obejmująca wskaźniki płynności krótkoterminowej i długoterminowej, wskaźniki zabezpieczenia płynności, wskaźniki stabilności bazy depozytowej, wskaźniki finansowania aktywów, wskaźniki finansowania aktywów długoterminowych, współczynniki miar nadzorczych, wskaźniki wynikające z Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady UE. Ponadto sporządza się prognozy, które pozwalają ocenić poziom depozytów, kredytów oraz aktywów płynnych w przyszłości zakładając różne warianty rozwoju sytuacji Banku.

Płynność finansowa Banku jest codziennie monitorowana poprzez wyliczanie nadzorczych miar płynności zgodnie z Uchwałą nr 386/2008 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 17 grudnia 2008 roku. W każdym dniu 2020 roku Bank utrzymywał obowiązującą go miarę płynności – wskaźnik M2 dotyczącą pokrycia aktywów niepłynnych funduszami własnymi na wymaganym poziomie. Ponadto analizie i kontroli codziennej podlega Wskaźnik pokrycia wypływów netto LCR wynikający z Rozporządzenia CRRi w każdym dniu osiągnął wewnętrznie wymagany poziom. Każdego dnia sporządzana jest prognoza bieżących przepływów pieniężnych z uwzględnieniem informacji o stanie rachunku bieżącego, informacji dotyczących rozrachunków międzybankowych, informacji o stanie środków pieniężnych w kasie, prognoz odprowadzeń i zasileń w środki pieniężne, wielkości posiadanych lokat terminowych, ustalenia wolnych środków do zagospodarowania, bądź niedoboru środków. Ponadto w okresach tygodniowych sporządzana jest prognoza płynności 7 dniowej, mająca na celu pomiar sytuacji płynnościowej Banku oraz zapobieganie jej chwilowego zachwiania.

Poziom ekspozycji Banku na ryzyko płynności ograniczany jest obowiązującym systemem limitów zarówno zewnętrznych jak i wewnętrznych.

W Banku przeprowadzane są w okresach miesięcznych następujące rodzaje testów warunków skrajnych, których zakres jest współmierny do charakteru, rozmiaru i skali działalności banku, złożoności modelu biznesowego oraz profilu ryzyka:

1. Test warunków skrajnych polegający na testowaniu przestrzegania przez Bank miar nadzorczych wynikających z Uchwały Nr 386/2008 KNF z dnia 17.12.2008r. w sprawie ustalenia wiążących banki norm płynności. Bank dokonuje analizy sytuacji szokowej zakładającej nagły spadek zobowiązań bieżących i terminowych o 20%, przy jednoczesnym założeniu konieczności utrzymania wartości wskaźnika udziału sumy podstawowej i uzupełniającej rezerwy płynności w aktywach ogółem na poziomie minimalnego poziomu wskaźnika M1.
2. Odwrócony test warunków skrajnych polegający na testowaniu przestrzegania przez Bank miar nadzorczych wynikających z Uchwały Nr 386/2008 KNF z dnia 17.12.2008r. w sprawie ustalenia wiążących banki norm płynności. Bank dokonuje analizy polegającej na sytuacji szokowej zakładającej nagły spadek zobowiązań bieżących i terminowych przy jednoczesnym założeniu konieczności utrzymania wartości współczynnika udziału sumy podstawowej i uzupełniającej rezerwy płynności w aktywach ogółem na poziomie minimalnej wartości przyjętej dla wskaźnika M1. Wynikiem testu odwróconego jest obliczenie o ile mogłyby spaść zobowiązania bieżące i terminowe ogółem zarówno w wartości procentowej jak i kwotowej.

3. Test warunków skrajnych polegający na testowaniu przestrzegania przez Bank miar nadzorczych wynikających z Rozporządzenia delegowanego nr 2015/61 z dnia 10 października 2014 r. w odniesieniu do wymogu pokrycia wypływów netto dla instytucji kredytowych. Bank dokonuje analizy polegającej na sytuacji szokowej zakładającej wzrost wypływów płynności o 20%, i jednoczesnym obniżeniu się wartości aktywów płynnych o tą samą wartość, i jak ta zmiana wpływa na poziom wskaźnika LCR.

4. Odwrócony test warunków skrajnych obrazujący stopień zabezpieczenia zobowiązań Banku, polegający na obliczeniu wartości procentowej zobowiązań bieżących i terminowych ogółem, lub wartości procentowej zobowiązań bieżących, które zostaną pokryte posiadanymi środkami, jak i możliwościami refinansowania odpływu zobowiązań.

5. Test warunków skrajnych obrazujący wystąpienie nadwyżki lub niedoboru środków w przypadku spadku depozytów ogółem o 20%.

6. Test warunków skrajnych obrazujący maksymalny okres obsługi klientów Banku w przypadku różnej dynamiki wypływów środków.

7. Test warunków skrajnych polegający na uwzględnieniu pogorszenia się jakości portfela kredytowego o 20% i przekwalifikowania ich do klasy należności zagrożonych. Na podstawie testu dokonuje się analizy zmiany skumulowanych wskaźników płynności wg stanu rzeczywistego oraz po założeniu testu warunków skrajnych.

8. Test warunków skrajnych polegający na uwzględnieniu pogorszenia się jakości portfela kredytowego o 20% oraz zmiany struktury aktywów polegającej na wzroście portfela kredytowego o 5% i na tej podstawie dokonuje się analizy zmiany skumulowanych wskaźników płynności wg stanu rzeczywistego oraz po założeniu testu warunków skrajnych.

9. Test warunków skrajnych polegający na uwzględnieniu pogorszenia się jakości portfela kredytowego o 20%, zmiany struktury aktywów polegającej na wzroście portfela kredytowego o 5% oraz spadku depozytów terminowych o 10% i na tej podstawie dokonuje się analizy zmiany skumulowanych wskaźników płynności wg stanu rzeczywistego oraz po założeniu testu warunków skrajnych.

10. Test kształtowania się wskaźników płynności przy zastosowaniu prognoz kształtowania się aktywów, pasywów i zobowiązań pozabilansowych w oparciu o zatwierdzony w Banku plan finansowy.

Wyniki testów warunków skrajnych są szczegółowo analizowane przez stanowisko ds. ryzyka bankowego oraz Zarząd Banku, a ich rezultaty są przedstawiane Radzie Nadzorczej. Są one wykorzystywane przy ustalaniu i weryfikacji apetytu na ryzyko poprzez odpowiednie kształtowanie limitów ostrożnościowych ustalonych w Banku oraz w procesie zarządzania

ryzykiem, a w szczególności w ramach awaryjnych planów płynności oraz w procesie planowania strategicznego banku.

Bank posiada rzetelny i wiarygodny system informacji zarządczej.

1. Stanowisko ds. ryzyka bankowego przekazuje następujące informacje:

1) codziennie dla Członka Zarządu bezpośrednio nadzorującego zarządzanie płynnością bieżącą:

a) analizę przepływu środków pieniężnych oraz zagospodarowanie wolnych środków,

2) tygodniowo dla Członka Zarządu odpowiedzialnego za zarządzanie płynnością bieżącą:

a) prognozę płynności bieżącej do 7 dni,

3) miesięcznie dla Zarządu Banku:

a) zestawienie miesięczne zawierające informacje wg stanu na koniec poszczególnych dni danego miesiąca oraz zestawienie danych historycznych: stan lokat terminowych, stan papierów wartościowych, stan środków pieniężnych w kasie Banku, stan rachunku bieżącego, obciążenia wysłane systemem Elixir, uznania otrzymane systemem Elixir.

b) zestawienie zawartych transakcji lokacyjnych i depozytowych,

c) zestawienie kształtowania się bazy depozytowej i portfela kredytowego za dany miesiąc,

d) miesięczne zestawienie zakupionych bonów pieniężnych.

2. Stanowisko ds. ryzyka bankowego przekazuje codziennie dla Członka Zarządu odpowiedzialnego za zarządzanie płynnością bieżącą: kalkulacje nadzorczych miar płynności oraz wyliczenie wskaźnika LCR.

3. Stanowisko ds. ryzyka bankowego sporządza w okresach miesięcznych analizę opisową ryzyka płynności zawierającą: źródła finansowania działalności Banku, zaangażowanie środków oraz aktywa płynne, analizę zrywalności depozytów oraz przedterminowej spłaty kredytów, analizę największych deponentów w bazie depozytowej, analizę dużych depozytów, analizę depozytów osób wewnętrznych, analizę depozytów terminowych z negocjowanym oprocentowaniem, analizę stabilności bazy depozytowej, analizę wskaźnikową ryzyka płynności wraz z oceną przestrzegania limitów ostrożnościowych, kontrolę przestrzegania ustanowionych limitów ostrożnościowych i wskaźników wczesnego ostrzegania, prognozę płynności finansowej Banku, analizę wewnętrznych cen transferowych(FTP), testy warunków skrajnych. Powyższą analizę opisową wraz z wnioskami przekazywana jest Zarządowi Banku w okresach

miesięcznych oraz Radzie Nadzorczej w okresach kwartalnych.

W każdy dzień roboczy 2020 roku sporządzana była śróddzienna analiza przepływu środków pieniężnych i zagospodarowania wolnych środków oraz co tygodniowo analiza zarządzania płynnością bieżącą. Na ich podstawie dokonywano inwestowania posiadanych wolnych środków pieniężnych, w sposób zapewniający zachowanie bieżącej płynności Banku i przestrzeganie wskaźnika pokrycia wypływów netto – LCR (wynikającego z Rozporządzenia CRR) na poziomie powyżej limitów ostrożnościowych. Na dzień 31.12.2020 r. ryzyko płynności utrzymywało się na umiarkowanym poziomie, nie wystąpiły oznaki zagrożenia płynności. Współczynnik udziału podstawowej i uzupełniającej rezerwy płynności w aktywach ogółem wyniósł 0,23 (przy wymaganym min.0,20), a współczynnik pokrycia aktywów niepłynnych funduszami własnymi 6,36 (przy wymaganym min. 1,00). W 2020 roku limit nadzorczy M2 wynikający z Uchwały Nr 386/2008 KNF każdego dnia był przestrzegany. Wskaźnik pokrycia wypływów netto – LCR (wynikający z Rozporządzenia CRR) na dzień 31.12.2020r. wyniósł 256% przy wymaganym min. 100%. Każdego dnia wskaźnik ten znajdował się powyżej limitu ostrożnościowego. Źródłem finansowania działalności Banku była przede wszystkim baza depozytowa. Baza depozytowa była stabilna, wskaźniki osadu znajdowały się na wysokim poziomie. Na dzień 31.12.2020 roku wskaźnik osadu ogółem wyniósł 89,20%, wskaźnik osadu dla rachunków bieżących wyniósł 82,60%, a dla depozytów terminowych 98,33%. Zgromadzone depozyty w pełni finansowały akcję kredytową, współczynnik pokrycia kredytów bazą depozytową wyniósł na koniec 2020 roku 1,09.

Tabela 13. Analiza stabilności bazy depozytowej (wskaźniki osadu)

**Analiza stabilności bazy depozytowej
(wskaźniki osadu)**

[%]

Lp.	Wyszczególnienie	Stan na dzień				Zmiana		
		2019.12.31	2019.12.31	2020.11.30	2020.12.31	w stosunku do analogicznego miesiąca w roku ubiegłym	w stosunku do końca ubiegłego roku	w stosunku do końca ubiegłego miesiąca
A.	Wskaźnik osadu ogółem	88,81	88,81	90,09	89,20	0,40	0,40	-0,88
I.	Wskaźnik osadu dla r-ków bieżących ogółem	79,11	79,11	83,89	82,60	3,49	3,49	-1,29
II.	Wskaźnik osadu dla dep. term. i zablok. ogółem	96,73	96,73	97,65	98,33	1,61	1,61	0,68
A.1.	Podmioty finansowe (niebankowe)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
a)	rachunki bieżące	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
b)	depozyty terminowe i zablokowane	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
A.2.	Podmioty niefinansowe ogółem	92,05	92,05	92,71	91,81	-0,24	-0,24	-0,90
a)	rachunki bieżące	85,60	85,60	88,30	86,84	1,24	1,24	-1,46
b)	depozyty terminowe i zablokowane	96,73	96,73	97,65	98,33	1,61	1,61	0,68
A.2.1	Gospodarstwa domowe	91,77	91,77	93,56	92,65	0,88	0,88	-0,91
a)	rachunki bieżące	84,75	84,75	89,60	88,09	3,34	3,34	-1,52
b)	depozyty terminowe i zablokowane	96,73	96,73	97,65	98,33	1,61	1,61	0,68
A.2.2	Przedsiębiorstwa i instytucje niekomercyjne	32,47	32,47	51,86	51,39	18,92	18,92	-0,47
a)	rachunki bieżące	32,47	32,47	51,86	51,39	18,92	18,92	-0,47
b)	depozyty terminowe i zablokowane	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
A.3.	Instytucje sektora rządowego i samorządowego	16,38	16,38	53,81	53,25	36,87	36,87	-0,56
a)	rachunki bieżące	16,38	16,38	53,81	53,25	36,87	36,87	-0,56
b)	depozyty terminowe i zablokowane	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Wskaźniki stabilności liczone są jako iloraz stanu minimalnego i stanu średniego w okresie ostatnich 12-tu miesięcy na podstawie danych dziennych

Wskaźniki płynności krótkoterminowej i długoterminowej są na wysokim poziomie, co świadczy o dużej płynności finansowej i pełnej wypłacalności Banku. Bank każdego dnia posiadał środki do bieżącej działalności operacyjnej. Limit zaangażowania w Banku przez Bank Zrzeszający oraz posiadane należności od sektora finansowego w pełni zapewniają bezpieczeństwo wypłacalności Banku.

Tabela 14. Analiza wskaźnikowa ryzyka płynności

Analiza wskaźnikowa ryzyka płynności Banku

Wyszczególnienie	Stan na dzień				Limity wewnętrzne	Wykorzystanie limitu w analizowanym miesiącu	Zmiana		
	2019.12.31	2019.12.31	2020.11.30	2020.12.31			w stosunku do analogicznego miesiąca w roku ubiegłym	w stosunku do końca ubiegłego roku	w stosunku do końca ubiegłego miesiąca
Wskaźniki płynności									
Wskaźnik płynności bieżącej do 7 dni	1,38	1,38	1,70	2,00	min 0,7	35%	0,62	0,62	0,30
Wskaźnik płynności krótkoterminowej do 1 miesiąca	1,52	1,52	1,77	1,99	min 1,0	50%	0,47	0,47	0,21
Wskaźnik płynności do 3 miesięcy	1,60	1,60	1,82	2,14	min 1,0	47%	0,54	0,54	0,31
Wskaźnik płynności do 6 miesięcy	1,74	1,74	2,03	2,33	min 1,0	43%	0,59	0,59	0,31
Wskaźnik płynności do 1 roku	1,92	1,92	2,33	2,48	min 1,0	40%	0,56	0,56	0,15
Wskaźnik płynności do 2 lat	2,39	2,39	3,05	3,31	min 1,0	30%	0,92	0,92	0,26
Wskaźnik płynności do 5 lat	3,37	3,37	4,26	4,63	min 1,0	22%	1,26	1,26	0,37
Wskaźnik płynności do 10 lat	4,03	4,03	5,16	5,58	min 1,0	18%	1,55	1,55	0,42
Wskaźnik płynności do 20 lat	4,43	4,43	5,78	6,23	min 1,0	16%	1,80	1,80	0,45
Wskaźnik płynności powyżej 20 lat	0,95	0,95	0,95	0,96	min 0,8	84%	0,01	0,01	0,00
Wskaźniki zabezpieczenia płynności									
Aktywa płynne / Aktywa - wg wartości bilansowej [%]	26,55	26,55	23,15	22,74	min 20	88%	-3,81	-3,81	-0,41
Aktywa płynne / Depozyty niestabilne (ponad osad) [%]	172,82	172,82	244,12	266,08	min 110	41%	93,26	93,26	21,96
Aktywa płynne / Zobowiązania pozabilansowe udzielone [%]	473,00	473,00	474,42	502,28	min 150	30%	29,28	29,28	27,86
Kredyty - wg wartości nominalnej / Aktywa - wg wartości bilansowej [%]	69,41	69,41	73,55	73,84	max 80	92%	4,44	4,44	0,29
Zobowiązania pozabilansowe udzielone / Aktywa - wg wartości bilansowej [%]	5,61	5,61	4,88	4,53	max 15	30%	-1,09	-1,09	-0,35
Wskaźniki stabilności bazy depozytowej									
Depozyty stabilne / Aktywa - wg wartości bilansowej [%]	64,99	64,99	71,51	71,94	min 40	56%	6,94	6,94	0,42
Depozyty niestabilne / Aktywa - wg wartości bilansowej [%]	15,36	15,36	9,48	8,54	max 30	28%	-6,82	-6,82	-0,94
Procentowy udział największych deponentów w depozytach klientów ogółem [%]	16,71	16,71	13,31	10,73	max 30	36%	-5,98	-5,98	-2,58
Zobowiązania wobec sektora finansowego / Aktywa - wg wartości bilansowej [%]	0,00	0,00	0,00	0,00	max 10	0%	0,00	0,00	0,00
Wskaźniki finansowania aktywów									
Depozyty / Kredyty, skupione wierzycielności i zrealizowane gwarancje [%]	115,77	115,77	110,12	108,99	min 100	92%	-6,78	-6,78	-1,13
Depozyty / Kredyty i zobowiązania pozabilansowe udzielone [%]	107,11	107,11	103,27	102,69	min 85	83%	-4,41	-4,41	-0,58
Depozyty stabilne / Kredyty, skup. wierzycielności i zreal. gwarancje [%]	93,64	93,64	97,23	97,42	min 80	82%	3,78	3,78	0,19
Depozyty stabilne / Kredyty i zobowiązania pozabilansowe udzielone [%]	86,63	86,63	91,18	91,79	min 70	76%	5,16	5,16	0,61
Aktywa trwałe - wg wartości bilansowej / Fundusze własne [%]	10,62	10,62	9,86	9,81	max 15	65%	-0,81	-0,81	-0,05
Wskaźniki finansowania aktywów długoterminowych									
Depozyty stabilne (80% ich wartości) + Fundusze własne / Należności z tytułu kredytów, skup. wierz. i zrealiz. gwarancji o terminie zapadalności powyżej 1 roku [%]	91,55	91,55	125,56	127,32	min 90	71%	35,76	35,76	1,75
Należności z tytułu kredytów, skup. wierz. i zrealiz. gwarancji o terminie zapadalności powyżej 1 roku / Kredyty, skupione wierzycielności i zrealizowane gwarancje ogółem [%]	79,59	79,59	80,46	80,40	max 95	85%	0,81	0,81	-0,06
Współczynniki miar nadzorczych									
M1 Współczynnik udziału podstawowej i uzupełniającej rezerwy płynności w aktywach ogółem	0,27	0,27	0,23	0,23	min 0,20	88%	-0,04	-0,04	0,00
M2 Współczynnik pokrycia aktywów niepiętnych funduszami własnymi	6,03	6,03	6,25	6,36	min 1,00	16%	0,33	0,33	0,11
Wskaźniki miar nadzorczych płynności wynikające z rozporządzenia CRR									
Wskaźnik pokrycia wpływów netto (LCR - Liquidity Coverage Ratio)	213%	213%	203%	256%	min 100 %	39%	43	43	53
Wskaźnik stabilnego finansowania (NSFR - Net Stable Funding Ratio)	95%	95%	95%	96%	brak		1	1	0

Tabela 15. Urealnione zestawienie płynności

**Urealnione zestawienie płynności
według stanu na dzień 31-12-2020**

Lp	Wyszczególnienie	SUMA	Avista	(tys. zł)									
				> 24 h < = 7 dni	> 7 dni < = 1 m-ca	> 1 m-ca < = 3 m-cy	> 3 m-cy < = 6 m-cy	> 6 m-cy < = 1 rok	> 1 rok < = 2 lata	> 2 lat < = 5 lat	> 5 lat < = 10 lat	> 10 lat < = 20 lat	> 20 lat
	AKTYWA BILANSOWE	45 217	7 442	2 996	513	1 338	1 829	2 898	5 700	9 050	6 537	4 459	2 456
I.	Kasa	945	945	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
II.	Należności od Banku Centralnego	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
III.	Należności od podmiotów finansowych	6 710	6 445	0	1	0	0	0	0	0	0	0	264
IV.	Należności od podmiotów niefinansowych	32 971	52	16	512	1 197	1 829	2 898	5 530	9 050	6 037	4 459	1 392
V.	Należności od podmiotów sektora rządowego i samorządowego	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
VI.	Papiery wartościowe - wg. wartości bilansowej	3 656	0	2 980	0	6	0	0	170	0	500	0	0
VII.	Aktywa trwałe - wg wartości bilansowej	800	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	800
VIII.	Pozostałe aktywa - wg. wartości bilansowej	135	0	0	0	135	0	0	0	0	0	0	0
	ZOBOWIĄZANIA POZABILANSOWE OTRZYMANE	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
I.	Zobowiązania pozabilansowe otrzymane o charakterze finansowym	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
II.	Zobowiązania pozabilansowe otrzymane o charakterze gwarancyjnym	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	PASYWA BILANSOWE	45 217	3 948	12	35	237	80	498	6	0	0	0	40 400
I.	Zobowiązania wobec Banku Centralnego	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
II.	Zobowiązania wobec podmiotów sektora finansowego	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
III.	Zobowiązania wobec podmiotów sektora niefinansowego	34 050	2 841	12	35	70	80	22	6	0	0	0	30 983
IV.	Zobowiązania wobec podmiotów sektora rządowego i samorządowego	2 367	1 106	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1 260
V.	Zobowiązania z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
VI.	Zobowiązania z tytułu emisji własnych papierów wartościowych	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
VII.	Pozostałe pasywa	37	0	0	0	37	0	0	0	0	0	0	0
VIII.	Rezerwy	130	0	0	0	130	0	0	0	0	0	0	0
IX.	Fundusze własne oraz zobowiązania podporządkowane	8 157	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	8 157
X.	Wynik (zysk/strata) w trakcie zatwierdzania	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
XI.	Wynik (zysk/strata) roku bieżącego	476	0	0	0	0	0	476	0	0	0	0	0
	ZOBOWIĄZANIA POZABILANSOWE UDZIELONE	2 047	1 250	0	267	0	220	310	0	0	0	0	0
I.	Zobowiązania pozabilansowe udzielone o charakterze finansowym	2 047	1 250	0	267	0	220	310	0	0	0	0	0
II.	Zobowiązania pozabilansowe udzielone o charakterze gwarancyjnym	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Wskaźniki płynności												
1.	Luka		2 244	2 983	211	1 101	1 529	2 090	5 694	9 050	6 537	4 459	-37 944
2.	Luka skumulowana		2 244	5 228	5 439	6 539	8 068	10 158	15 852	24 902	31 438	35 898	-2 047
3.	Wskaźnik płynności		1,43	244,48	1,70	5,64	6,10	3,59	909,38	-	-	-	0,06
4.	Wskaźnik płynności skumulowany		1,43	2,00	1,99	2,14	2,33	2,48	3,31	4,63	5,58	6,23	0,96

2.5 Ryzyko biznesowe

Ryzyko biznesowe zostało zdefiniowane jako ryzyko nie osiągnięcia założonych i koniecznych celów ekonomicznych z powodu niepowodzenia w rywalizacji rynkowej. Ryzyko to może się przejawiać w obszarze: wyniku finansowego, strategicznym i otoczenia, w tym zmian regulacyjnych i warunków konkurencji, a także w ramach cyklu gospodarczego.

Ryzyko strategiczne ma swoje źródło w Strategii działania Banku określającej cele strategiczne oraz wynika z niewłaściwej reakcji na zmiany w uwarunkowaniach zewnętrznych tj. charakterystyka klientów oraz ich oczekiwania i zapotrzebowanie na oferowane przez Bank produkty i usługi oraz zmiany otoczenia ekonomicznego, regulacyjnego i polityczno – społecznego, a także zagrożenia epidemiologiczne. Kluczowe miejsce w procesie zarządzania ryzykiem strategicznym zajmuje planowanie i realizowanie działań w odniesieniu do otoczenia rynkowego, a także odpowiednia reakcja na zmiany występujące w otoczeniu rynkowym. Plany finansowe o rocznym horyzoncie projekcji zawierają działania wynikające z przyjętej strategii na dany rok, pozwalające na realizację celów strategicznych. Plan finansowy Banku stanowi podstawę prowadzenia gospodarki finansowej Banku i uwzględnia cele planu wieloletniego, jest uszczegółowieniem planu wieloletniego (Projekcji Finansowej przyjętej w Strategii działania Banku). Plan ekonomiczno – finansowy składa się z części opisowej zawierającej charakterystykę uwarunkowań zewnętrznych i wewnętrznych, zawierającej analizę otoczenia gospodarczego, prawnego, politycznego, demograficznego oraz konkurencji, oraz głównych celów do zrealizowania w okresie objętym prognozą, zawarte tam są również założenia makroekonomiczne, oraz prognoza podstawowych wskaźników charakteryzując ogólny poziom (profil) ryzyka Banku. Plan ekonomiczno – finansowy składa się również z projekcji finansowej zawierającej m. in. bilans Banku, rachunek zysków i strat oraz podstawowe wskaźniki charakteryzujące działalność Banku.

Ryzyko wyniku finansowego określa się jako wypracowanie wyniku poniżej wymagań wynikających z potrzeby prowadzenia bieżącej działalności i rozwoju głównie w celu zapewnienia odpowiedniego zasilenia kapitału. Celem identyfikacji, pomiaru i monitorowania sytuacji ekonomiczno – finansowej oraz ryzyka wyniku finansowego jest:

1. określenie aktualnego narażenia Banku na pogorszenie sytuacji ekonomiczno – finansowej oraz wzrost ryzyka wyniku finansowego,
2. wypracowanie rozwiązań ograniczających wielkość ryzyka wyniku finansowego oraz zapobiegających sytuacjom kryzysowym w Banku , recesjom gospodarczym, a wyeliminowanie pojedynczych przypadków nie spłacanych kredytów.

Zarządzanie ryzykiem wyniku finansowego oparte jest na analizie czynników mających wpływ na

poziom wyniku finansowego oraz jego stabilność / zmienność w czasie. Pomiar ryzyka wyniku finansowego odbywa się poprzez analizę historyczną:

- poziomu i struktury aktywów i pasywów,
- poziomu i struktury przychodów i kosztów, oraz zmienność elementów rachunku zysków i strat, mających wpływ na poziom wyniku finansowego,
- ryzyka kredytowego – analiza jakości aktywów,
- ryzyka płynności – analiza miar płynności,
- ryzyka stopy procentowej w portfelu bankowym – analiza poziomu marży odsetkowej,
- analizę efektywności działania Banku.

Badaniu podlega także zagrożenie poziomu wyniku finansowego w okresach przyszłych, przy załamaniu się kluczowych parametrów mających wpływ na wynik finansowy, w tym m.in pogorszenie sytuacji makroekonomicznej, wzrost konkurencji na rynku lokalnym, wzrost kosztów działania Banku.

W ramach zarządzania ryzykiem biznesowym Bank analizuje także zmiany w otoczeniu w skali makro oraz mikroekonomicznej. Obserwacja działań podmiotów konkurujących na tym samym rynku oraz odpowiednie na nie reagowanie, a nawet wyprzedzanie jest niezbędne dla osiągnięcia sukcesów rynkowych. Wymaga to prawidłowej identyfikacji wartości pożądaných i docenianých przez klienta.

Bank sformułował następujące cele strategiczne w zakresie zarządzania ryzykiem biznesowym:

1. konsekwencja w realizacji przyjętych celów strategicznych, określonych w strategii działania Banku,
2. dostosowywanie działań do zmieniających się warunków otoczenia makro i mikro,
3. konsekwentne budowanie przewagi konkurencyjnej Banku,
4. utrzymanie profilu ryzyka biznesowego Banku na poziomie nie wyższym niż akceptowany przez Radę Nadzorczą,
5. utrzymanie zmienności wyniku finansowego w granicach nie zagrażających realizacji planu finansowego i adekwatności kapitałowej Banku.

W procesie zarządzania ryzykiem biznesowym uczestniczą:

1. Rada Nadzorcza – dokonuje okresowej oceny realizacji przez Zarząd założeń Strategii działania oraz sprawuje nadzór nad systemem zarządzania ryzykiem oraz ocenia jego adekwatność i skuteczność,

2. Zarząd Banku – odpowiada między innymi za opracowanie i wdrożenie Strategii działania, za zorganizowanie, wdrożenie i funkcjonowanie systemu zarządzania ryzykiem biznesowym, podejmuje decyzje dotyczące organizacji i działania procesów zarządzania ryzykiem,
3. Prezes Zarządu – sprawuje nadzór nad zarządzaniem ryzykiem biznesowym,
4. Stanowisko ds. ryzyka bankowego opracowuje projekty strategii zarządzania ryzykiem i polityki zarządzania ryzykiem biznesowym, proponuje wysokość limitów ograniczających ryzyko biznesowe, analizuje i monitoruje narażenie Banku na ryzyko biznesowe oraz kontroluje przestrzeganie obowiązujących limitów, sporządza raporty dla Zarządu Banku i Rady Nadzorczej dotyczące ekspozycji Banku na ryzyko biznesowe, odpowiada za przeprowadzanie w okresach rocznych przeglądów procedur dotyczących ryzyka biznesowego, monitoruje wykonanie planu finansowego, a także przygotowuje wstępne założenia do planu ekonomiczno - finansowego.
5. Stanowisko ds. zgodności i księgowości/IOD - opiniuje projekty strategii i polityki zarządzania ryzykiem biznesowym, oraz opiniuje wprowadzane nowe produkty do oferty Banku.
6. Główny Księgowy – opracowujący projekt planu finansowego Banku,
7. Stanowiska ds. obsługi klienta - opracowują ofertę depozytowo-kredytową Banku w sposób zapewniający realizację celów i zadań wynikających ze strategii działania Banku oraz założeń planu ekonomiczno-finansowego Banku, oraz opracowują, modyfikują i monitorują funkcjonowanie produktów bankowych.

Analiza sytuacji ekonomiczno – finansowej oraz ryzyka wyniku finansowego sporządzana jest przez Stanowisko ds. ryzyka bankowego w okresach miesięcznych i przekazywana Zarządowi Banku, a w okresach kwartalnych Radzie Nadzorczej. Monitorowanie realizacji Strategii odbywa się w cyklach półrocznych, i dokonywana jest przez Głównego Księgowego, a realizacji planu ekonomiczno – finansowego w okresach kwartalnych, i dokonywana jest przez Stanowisko ds. ryzyka bankowego.

Tabela 16. Ocena poziomu ryzyka wyniku finansowego:

Wyszczególnienie	31 gru 19	31 gru 20	Różnica	Poziom ryzyka	
Zwrot z aktywów (ROA) - wskaźnik	1,08%	1,06%	-0,03		
Zwrot z aktywów (ROA) - ocena	2	2	0	umiarkowany	bez zmian
Zwrot z kapitałów (ROE) - wskaźnik	5,57%	5,99%	0,42		
Zwrot z kapitałów (ROE) - ocena	2	2	0	umiarkowany	bez zmian
Poziom kosztów (C/I) - wskaźnik	65,13%	63,31%	-1,82		
Poziom kosztów (C/I) - ocena	2	2	0	umiarkowany	bez zmian
Marża odsetkowa - wskaźnik	3,25%	2,85%	-0,41		
Marża odsetkowa - ocena	2	3	1	podwyższony	pogorszenie
Poziom przychodów z prowizji / średnie aktywa wg wartości bilansowej - wskaźnik	0,76%	0,68%	-0,08		
Poziom przychodów z prowizji / średnie aktywa wg wartości bilansowej - ocena	2	2	0	umiarkowany	bez zmian
Zysk na zatrudnionego - wskaźnik	50,30	51,11	0,81		
Zysk na zatrudnionego - ocena	2	2	0	umiarkowany	
Aktywa na zatrudnionego - wskaźnik	4 627,9	4 846,4	218,5		
Aktywa na zatrudnionego - ocena	2	2	0	umiarkowany	bez zmian
Zależność od pozostałego wyniku operacyjnego - udział pozostałego wyniku operacyjnego w wyniku brutto - wskaźnik	1,52%	4,56%	3,04		
Zależność od pozostałego wyniku operacyjnego - udział pozostałego wyniku operacyjnego w wyniku brutto - ocena	1	1	0	niski	bez zmian
Ocena łączna	1,88	2,00	0,12	umiarkowany	

Ryzyko biznesowe na koniec 2020 roku było na umiarkowanym poziomie. Na koniec grudnia 2020 roku Bank wypracował wynik finansowy netto w wysokości 476 tys. zł. i jest on wyższy o 12,3% tj. o 52 tys. zł. od wyniku uzyskanego w analogicznym okresie poprzedniego roku. Wpłynął na to przede wszystkim wyższy wynik z tytułu odsetek. W stosunku do grudnia 2019 roku przychody z tytułu odsetek spadły, tj. o 31 tys. zł, jednakże spadek kosztów odsetkowych wykazał się wyższą skalą spadku, tj. o 45 tys. zł, co spowodowało wzrost wyniku z tytułu odsetek o 14 tys. zł. Wynik z tytułu prowizji wzrósł o 8 tys. zł. Wzrost wyniku z tytułu odsetek przy równoczesnym wzroście wyniku z tytułu prowizji wpłynął na wzrost wyniku działalności bankowej o 22 tys. zł. Na koniec 2020r. stopa zwrotu z aktywów netto (ROA netto) ukształtowała się na poziomie 1,06%, przy wymaganym min. 0,70%, stopa zwrotu z funduszy podstawowych netto (ROE netto) ukształtowała się na poziomie 5,99%, przy wymaganym min. 3,50%. Natomiast udział kosztów działania banku i odpisów amortyzacyjnych w wyniku działalności bankowej wyniósł 63,31%. W porównaniu do analogicznego miesiąca roku ubiegłego obserwujemy wzrost wskaźnika ROE oraz spadki wskaźnika ROA oraz wskaźnika udziału kosztów działania banków i odpisów amortyzacyjnych w wyniku działalności bankowej. Wartości wskaźników efektywności działania są na niskim poziomie. Jest to wynikiem rekordowo niskich stóp procentowych NBP oraz rynku międzybankowego. Rada Polityki Pieniężnej trzykrotnie w tym roku obniżyła już rekordowo niskie stopy procentowe, co wpływa na niski poziom stóp na rynku międzybankowym, który odbija się na wynikach osiągniętych przez Bank.

2.6 Ryzyko braku zgodności

Ryzyko braku zgodności rozumiane jest jako ryzyko poniesienia sankcji prawnych, powstania strat finansowych bądź utraty reputacji lub wiarygodności na skutek nieprzestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz standardów rynkowych w procesach funkcjonujących w Banku. W Banku zapewnienie zgodności rozumiane jest jako dbałość Zarządu Banku i Rady Nadzorczej Banku oraz pracowników o zachowanie standardów etycznych, rynkowych i przestrzeganie przepisów prawa, rekomendacji KNF i przepisów wewnętrznych Banku

Celem bezpośrednim zarządzania ryzykiem braku zgodności w Banku jest ograniczenie negatywnych skutków w postaci strat finansowych i niefinansowych, wynikających z niezgodności regulacji wewnętrznych i standardów postępowania z obowiązującymi przepisami prawa, uchwałami KNF, standardami i praktykami rynkowymi, naruszeń związanych z nieprzestrzeganiem obowiązujących przepisów prawa, regulacji i standardów obowiązujących w Banku, przez pracowników Banku oraz wobec pracowników Banku, oraz nieetycznego postępowania Banku lub jego pracowników wobec klientów lub kontrahentów.

Zarządzanie ryzykiem braku zgodności obejmuje identyfikację potencjalnych zagrożeń dla działania Banku, monitorowanie zaistniałych incydentów, podejmowanie działań wspierających oraz naprawczych, zapobiegających narażaniu Banku na występowanie zdarzeń wynikających z ryzyka braku zgodności oraz potencjalnych negatywnych skutków finansowych i niefinansowych nieprzestrzegania przez Bank przepisów prawa, wymogów organów nadzorczych, rekomendacji i standardów rynkowych. Do negatywnych skutków w Banku zalicza się w szczególności:

1. utratę reputacji,
2. utratę zaufania klientów, partnerów biznesowych i pracowników,
3. kary pieniężne i odszkodowania,
4. negatywne decyzje ze strony instytucji/organów nadzorczych,
5. sprawy sądowe,
6. reklamacje klientów Banku.

W procesie zarządzania ryzykiem braku zgodności uczestniczą:

1. Rada Nadzorcza – zatwierdza politykę zgodności, nadzoruje wykonywanie przez Zarząd Banku obowiązków dotyczących zapewniania zgodności zarówno w ramach funkcji kontroli, jak i zarządzania ryzykiem braku zgodności, ocenia, co najmniej raz w roku, efektywność zarządzania ryzykiem braku zgodności przez Bank, w oparciu o okresowe (w tym roczne) raporty Stanowiska ds. zgodności i księgowości/IOD oraz informacje od

Zarządu Banku.

2. Zarząd Banku – odpowiedzialny opracowanie i uchwalenie polityki zgodności i przedłożenie Radzie Nadzorczej Banku do zatwierdzenia, zapewnienie wdrożenia Polityki zgodności i efektywne zarządzanie ryzykiem braku zgodności,
3. Prezes Zarządu – sprawuje nadzór nad zarządzaniem ryzykiem braku zgodności, oraz jest odpowiedzialny za informowania komórek organizacyjnych Banku o zmianach w przepisach prawa, w tym w zakresie klauzul niedozwolonych (abuzywnych) oraz oceny wpływu tych zmian na działalność Banku, przeciwdziałanie mobbingowi, przeciwdziałanie nadużyciom, koordynowanie procesu reklamacyjnego, sporządzanie okresowych analiz zgłoszeń reklamacji.
4. Stanowisko ds. ryzyka bankowego odpowiada za opiniowanie projektów umów zawieranych przez Bank, w tym umów outsourcingu czynności bankowych i maklerskich, ocenę wpływu polityki wynagrodzeń na przestrzeganie przez Bank przepisów ustawowych i wykonawczych, polityk wewnętrznych i zasad podejmowania ryzyka, dokonanie niezależnego przeglądu wdrożenia zasad polityki wynagrodzeń w Banku.
5. Stanowisko ds. zgodności i księgowości/IOD – odpowiedzialne jest za ocenę ryzyka braku zgodności, opiniowanie nowych produktów, modyfikacji istniejących produktów, opiniowanie wzorców umownych, opiniowanie projektów materiałów reklamowych/całości przekazu marketingowego i informacyjnego kierowanego do klientów Banku, opiniowania projektów regulacji wewnętrznych przygotowywanych przez komórki organizacyjne Banku, promowanie etycznych postaw w relacjach biznesowych z klientami Banku oraz współpracy wewnętrznej, opracowanie i wdrożenie zasad identyfikowania i zarządzania konfliktami interesów, monitorowanie procedur zgłaszania naruszeń, szkolenie pracowników Banku w zakresie ryzyka braku zgodności, pełnienie funkcji doradczej w zakresie ryzyka braku zgodności, organizację procesów związanych z przestrzeganiem bezpieczeństwa informacji, i systemów informatycznych w tym w szczególności ochrony danych osobowych, i tajemnicy bankowej.
6. Główny Księgowy – odpowiada za koordynowanie i nadzór nad realizacją programu przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu oraz przestrzeganiem sankcji międzynarodowych.
7. Wszystkie komórki organizacyjne Banku są zobowiązane do zapewnienia zgodności ich działalności z przepisami prawa, rekomendacjami KNF, przepisami wewnętrznymi, przyjętymi w Banku standardami etycznymi, standardami rynkowymi.

Identyfikacja, ocena, kontrola i monitorowanie wielkości i profilu ryzyka braku zgodności odbywa się w Banku zgodnie z zapisami Rekomendacji H.19.1. Stanowiska ds. zgodności i księgowości/IOD jest odpowiedzialne za kompleksowe raportowanie wyników dotyczących identyfikacji ryzyka braku zgodności, w tym obejmujących istotne zmiany w przepisach prawa, regulacjach wewnętrznych i standardach rynkowych, oceny ryzyka braku zgodności, w tym obejmujących zestawienie ocen ryzyka braku zgodności wskazujących na wysoki poziom ryzyka braku zgodności, kontroli ryzyka braku zgodności, w tym obejmujących zestawienie najważniejszych rodzajów mechanizmów kontroli ryzyka braku zgodności, monitorowania wielkości i profilu ryzyka braku zgodności, w tym obejmujących zestawienie statusów wdrożenia mechanizmów kontroli ryzyka braku zgodności, przypadków korekty oceny ryzyka braku zgodności oraz wyników testowania pionowego, w przypadkach, o których mowa w rekomendacji 18.4.

Ocena ryzyka braku zgodności odbywa się w odniesieniu do:

1. Poziomu zmierzającego do ryzyka,
2. ocena jakościowa na podstawie wyników przeglądów procedur wewnętrznych, czyli testów zgodności (funkcja doradcza) oraz testów stosowania mechanizmów kontroli wewnętrznej itp. – ocena jakościowa,
3. ocena ilościowa – ocena na podstawie stwierdzonych przypadków naruszeń przepisów zarejestrowanych w Rejestrze Incydentów Ryzyka Operacyjnego – ocena skutków,
4. Prognozowanego poziomu ryzyka (samoocena) na podstawie analizy luki prawnej regulacji wewnętrznych w stosunku do planowanych zmian przepisów zewnętrznych w najbliższym kwartale.

Raportowanie skutków nieprzebrzegania wewnętrznych regulacji oraz wyników monitorowania czynników ryzyka braku zgodności odbywa się w cyklach kwartalnych do Zarządu i Rady Nadzorczej.

W ramach zarządzania ryzykiem braku zgodności poddawane badaniu jest ryzyko konfliktu interesów występujących wśród pracowników Banku lub członków organów Banku. W ramach zarządzania ryzykiem konfliktu interesów w Banku prowadzony jest Rejestr potencjalnych i rzeczywistych konfliktów interesów przez Stanowisko ds. zgodności i księgowości/IOD. Wpisowi do Rejestru podlegają:

1. oświadczenia pracowników lub członków organów Banku co do możliwości wystąpienia konfliktu interesów;
2. informacje o zdarzeniach lub okolicznościach wskazujących występowanie konfliktu interesów lub ryzyko jego wystąpienia,

3. zgody Rady Nadzorczej na podejmowanie dodatkowej działalności przez członków Zarządu,
4. oświadczenia, informacje i zgody, o których mowa w pkt 1 i 3, prowadzone są w Rejestrze w odrębnej ewidencji.
5. ujawnieniu w oświadczeniach wymienionych w ust. 2 pkt. 1 podlegają:
 - a. interesy gospodarcze mogące stanowić źródło konfliktu interesów w tym: posiadane akcje lub udziały w spółkach prawa handlowego, inne prawa własności i udziały oraz inne interesy gospodarcze związane z klientami, prawa własności intelektualnej, kredyty udzielone przez bank spółce należącej do pracowników,
 - b. członkostwo w organie, bądź prawo własności organu lub podmiotu mającego sprzeczne interesy, w tym fakt zatrudnienia w takim podmiocie w okresie ostatnich 5 lat,
 - c. prowadzenie działalności gospodarczej w imieniu własnym,
 - d. inne zatrudnienie oraz poprzednie zatrudnienie w niedawnej przeszłości (np. w ostatnich pięciu latach), mogące rodzić konflikt interesów, np. zatrudnienie w podmiocie klienta, który podlega decyzyjności danej osoby,
 - e. relacje osobiste lub zawodowe z odpowiednimi zewnętrznymi zainteresowanymi stronami (np. związki z istotnymi dostawcami, firmami doradczymi lub innymi dostawcami usług) skutkujące wyłączeniem obiektywizmu lub swobody w procesie podejmowania decyzji w związku z pełnieniem obowiązków służbowych w Banku,
 - f. wpływy lub relacje polityczne,
 - g. inne okoliczności, które mają lub mogą mieć w przyszłości wpływ na powstanie konfliktu interesów,
6. działania jakie Bank podjął w związku z identyfikowanym konfliktem interesów.

Na koniec 2020 roku w Rejestrze konfliktu interesów nie widniały jakiegokolwiek wpisy. Od wszystkich pracowników i członków organów Banku zebrano oświadczenia na temat istniejących lub potencjalnych konfliktów interesów, w których nie zadeklarowano jakichkolwiek konfliktów.

W 2020 roku profil ryzyka braku zgodności oceniono jako bardzo niski. W okresie tym Bank nie odnotował żadnego przypadku naruszenia ryzyka braku zgodności. Kontrole wewnętrzne przeprowadzone w analizowanym okresie nie wykazały jakichkolwiek naruszeń związanych z brakiem zgodności. Rejestry zdarzeń ryzyka operacyjnego nie zawierają żadnych pozycji związanych z ryzykiem braku zgodności. Regulacje wewnętrzne są na bieżąco dostosowywane

do zmian w prawie na podstawie zgodnie z informacjami otrzymywanymi od Banku Zrzeszającego. Bank również nie poniósł żadnych kosztów finansowych wynikających z nieprzestrzegania wewnętrznych lub zewnętrznych przepisów prawa. Nie wystąpiły również żadne zdarzenia mogące spowodować utratę reputacji i dobrego imienia Banku czy utratę zaufania klientów. W celu zminimalizowania ryzyka braku zgodności, Bank na bieżąco na podstawie wzorców z Banku Zrzeszającego, wprowadza nowe regulacje oraz zmiany w istniejących w celu dostosowywania do zmienionych przepisów prawa. W badanym okresie nie wystąpiły również żadne zdarzenia, nie zgłoszono żadnych nieprawidłowości ani nadużyć; nie zarejestrowano żadnych zdarzeń operacyjnych zidentyfikowanych jako powiązane z ryzykiem braku zgodności; Bank nie realizuje żadnych zaleceń przeterminowanych otrzymanych od instytucji nadzorczych bądź wydanych przez Prezesa Zarządu.

3. Fundusze własne

3.1. Informacje podstawowe

Fundusze własne stanowią znaczące źródło finansowania działalności Banku i są gwarancją jego rozwoju. Wartość funduszy własnych jest wyznacznikiem poziomu stabilności finansowej Banku, co przedkłada się na stopień bezpieczeństwa prowadzonej działalności oraz zaufania klientów Banku. Bank Spółdzielczy w Mokobodach przyjął strategię bezpiecznego funkcjonowania opartą na utrzymywaniu rozmiarów działalności obarczonych ryzykiem na poziomie adekwatnym do posiadanych funduszy własnych.

Fundusze własne ujmuje się w księgach rachunkowych z podziałem na fundusze podstawowe i fundusze uzupełniające. Fundusze własne stanowią: fundusz udziałowy, fundusz zasobowy oraz fundusz z aktualizacji wyceny rzeczowych aktywów trwałych.

Fundusz udziałowy tworzony jest na podstawie Statutu Banku z wpłat udziałów przez jego Członków, odpisów na udziały członkowskie z podziału nadwyżki bilansowej oraz innych źródeł określonych w odrębnych przepisach, przeznaczony na pokrycie strat bilansowych Banku.

Fundusz zasobowy tworzony jest z wpłat wpisowego oraz z odpisów z zysku po opodatkowaniu.

3.2. Wartość księgową funduszy

Kapitały własne Banku na koniec 2020 r. składały się z następujących rodzajów funduszy:

- fundusz udziałowy w wysokości 226 tys. zł. Udziałowcami Banku są wyłącznie osoby fizyczne z prawem do jednego głosu. Wielkość statutowa jednostki wynosi 300 zł. Na dzień 31.12.2020 roku Bank zrzeszał 605 członków, wszyscy posiadali pełne udziały.
- fundusz zasobowy w wysokości 7 908 tys. zł,

– fundusz z aktualizacji wyceny w wysokości 24 tys. zł.

Zgodnie z Rozporządzeniem CRR Bank pomniejsza fundusze własne o wartości niematerialne i prawne, które na koniec roku wyniosły 4 tys. zł.

Łączna wartość bilansowa kapitałów Banku na dzień 31.12.2020 r. wyniosła 8 154 tys. zł.

Zgodnie z Rozporządzeniem CRR fundusze własne stanowią sumę kapitału Tier I i kapitału Tier II i na 31.12.2019r. wyniosły 8 152 tys. zł. Na kapitał podstawowy Tier I składają się fundusz udziałowy w wysokości 225 tys. zł., fundusz zasobowy w wysokości 7 908 tys. zł. oraz fundusz z aktualizacji wyceny środków trwałych w wysokości 24 tys. zł. pomniejszone o wartości niematerialne i prawne w wysokości 4 tys. Kapitał Tier II w Banku Spółdzielczym w Mokobodach nie występuje.

3.3. Struktura funduszy własnych

Bank zgodnie z wymogami nadzorczymi utrzymywał na koniec 2020 r. fundusze własne na poziomie 8 152 tys. zł, pozwalającym pokryć sumę wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka. Bank posiadał kapitały własne w wysokości odpowiadającej równowartości 1 mln euro, zgodnie z obowiązkiem wynikającym z ustawy Prawo bankowe (na dzień 31.12.2020 r. (wg kursu z dnia 31.12.2020 r.) stanowiły one równowartość 1 766 tys. euro).

Tabela 17. Fundusze własne Banku na dzień 31.12.2020 r. (w tys. zł.)

Wyszczególnienie	Kwota
Fundusze podstawowe – kapitał Tier I	8 152
fundusz udziałowy	225
fundusz zasobowy	7 908
fundusz z aktualizacji wyceny środków trwałych	24
pozycje pomniejszające fundusze podstawowe:	
- wartości niematerialne i prawne	4
Fundusze własne	8 152
Całkowity wymóg kapitałowy	2 493

W 2020 roku Bank wypracował nadwyżkę finansową w kwocie 476 tys. zł. Wypracowana nadwyżka została podzielona przez Zebranie Przedstawicieli, które odbyło się dnia 10.06.2021r. i w całości. została przekazana na zwiększenie funduszu zasobowego Banku. Głównym źródłem

pozyskania kapitałów jest wypracowany coroczny zysk netto.

Zgodnie z art. 429 ust. 2 Rozporządzenia CRR Bank mierzy wskaźnik dźwigni finansowej obliczony jako wartość procentowa kapitału Tier I do całkowitej kwoty ekspozycji z tytułu aktywów, zobowiązań pozabilansowych udzielonych wyniósł na koniec 2020r. 17,25%. W aktywach Bank nie uwzględnia pozycji pomniejszających kapitał podstawowy i dodatkowy Tier I, a wartość ekspozycji pozabilansowych jest wyliczana od wartości nominalnej.

4. Adekwatność kapitałowa

4.1. Opis metody stosowanej do oceny adekwatności poziomu kapitału wewnętrznego

Zgodnie z Art. 128 ust. 1 ustawy Prawo bankowe, Bank jest zobowiązany utrzymywać sumę funduszy własnych i dodatkowych pozycji bilansu Banku określonych przez Komisję Nadzoru Finansowego na poziomie nie niższym niż wyższa z następujących wartości:

- wartość wynikająca ze spełnienia wymogów w zakresie funduszy własnych, o których mowa w art. 92 rozporządzenia CRR,
 - oszacowana przez bank kwota, niezbędna do pokrycia wszystkich zidentyfikowanych, istotnych rodzajów ryzyka występujących w działalności banku oraz zmian otoczenia gospodarczego, uwzględniająca przewidywany poziom ryzyka (kapitał wewnętrzny).
- Bank kwota, niezbędna do pokrycia wszystkich zidentyfikowanych, istotnych rodzajów ryzyka występujących w działalności banku oraz zmian otoczenia gospodarczego, uwzględniająca przewidywany poziom ryzyka (kapitał wewnętrzny).

W ramach procesu oceny adekwatności kapitałowej, Bank dąży do sprecyzowania czy posiadany kapitał jest odpowiedni do skali ponoszonego ryzyka, dokonując na bieżąco identyfikacji i oceny ponoszonego ryzyka. Celem procesu szacowania kapitału wewnętrznego, jest ustalenie wielkości kapitału wewnętrznego niezbędnego do pokrycia wszystkich zidentyfikowanych, istotnych rodzajów ryzyka występujących w działalności Banku oraz zmian otoczenia gospodarczego, z uwzględnieniem przewidywanego poziomu ryzyka.

Ustalenie kapitału wewnętrznego Banku przebiega w następujących etapach:

1. wyliczenie kapitału regulacyjnego w ramach filaru I;
2. oszacowanie, czy kapitał regulacyjny wyliczony w filarze I w pełni pokrywa wszystkie rodzaje ryzyka z tego obszaru (ocena istotności w ramach filaru II);
3. pomiar kapitału wewnętrznego dla rodzajów ryzyka niepokrytych w filarze I;
4. ocena istotności identyfikowanych rodzajów ryzyka ocenianych w ramach filaru II;

5. pomiar kapitału wewnętrznego dla istotnych ryzyk filaru II

Bank posiada regulacje wewnętrzne dotyczące identyfikacji, pomiaru, monitorowania, raportowania i kontroli rodzajów ryzyka zakwalifikowanych w procesie ICAAP jako istotne, opisane zostały w *Instrukcji funkcjonowania procesu oceny adekwatności poziomu kapitału wewnętrznego (ICAAP)*. W Banku funkcjonują limity wewnętrzne ograniczające poziom ryzyka występującego w poszczególnych obszarach działania Banku tak, aby zapewnić zgodność bieżącej działalności operacyjnej z określonym „apetytem na ryzyko”. Bank prowadzi działalność w sposób zapewniający zachowanie ogólnych limitów ryzyka:

- łączny współczynnik kapitałowy będzie wyższy lub równy 13,50%;
- współczynnik kapitału Tier I będzie wyższy lub równy 11,50%;
- współczynnik kapitału podstawowego Tier I będzie wyższy lub równy 11,50%
- oszacowana przez Bank kwota niezbędna do pokrycia wszystkich istotnych rodzajów ryzyka będzie stanowiła maksymalnie 42% łącznej wartości funduszy własnych.

4.2. Wymóg z tytułu ryzyka kredytowego i operacyjnego

Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego obliczany jest za pomocą metody standardowej zgodnie z Rozporządzeniem CRR. Bank zalicza ekspozycje kredytowe do jednej z 17 klas ekspozycji, którym przypisane są odpowiednie wagi ryzyka na podstawie *Instrukcji – Segmentacja ekspozycji i wagi ryzyka dla metody standardowej*. Łączny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego oblicza się jako sumę ekspozycji ważonych ryzykiem pomnożoną przez 8%. Sumę kwot ekspozycji ważonych ryzykiem oblicza się jako sumę wartości bilansowych oraz ekwiwalentów pozabilansowych poszczególnych klas ekspozycji pomnożonych przez procentowe wagi ryzyka. Od marca 2016r. wymóg kapitałowy Banku na ryzyko Filaru I wyliczany jest zgodnie z Rozporządzeniem CRR i decyzją KNF zezwalającą na niestosowanie wag ryzyka w odniesieniu do ekspozycji wobec banków należących do Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS. Wymóg ten na dzień 31.12.2020 roku wyniósł 2 195 tys. zł.

Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego wyznaczany jest metodą wskaźnika bazowego, określoną w Rozporządzeniu CRR. Wymóg ten na dzień 31.12.2020 roku wyniósł 214 tys. zł.

Tabela 18. Ekspozycje ważone ryzykiem w tys. zł według stanu na 31.12.2020 roku.

Lp	Wyszczególnienie	Wartość	Kwota ekspozycji i przemnożona przez	Wymóg kapitałowy
----	------------------	---------	--------------------------------------	------------------

			wagę ryzyka	
1.	Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych:	3 202	125	10
	a) ekspozycje o wadze ryzyka 0%	3 152	0	0
	- bony pieniężne	2 980	0	0
	- rachunek BFG	148	0	0
	- należności od Urzędu Skarbowego	24	0	0
	b) ekspozycje o wadze ryzyka 250%	50	125	10
	- aktywa z tytułu odroczonego podatku dochod.	50	125	10
2.	Ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych o wadze ryzyka 20%:	0	0	0
	- kredyt + odsetki - ESP	0	0	0
3.	Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego o wadze ryzyka 100%	0	0	0
	- dopłaty do kredytów preferencyjnych	0	0	0
4.	Ekspozycje wobec instytucji	6 562	133	11
	a) ekspozycje o wadze ryzyka 0%	6 297	0	0
	- rachunek bieżący	20	0	0
	- rachunek funduszu pomocowego i promocyjnego	1	0	0
	- lokaty + odsetki	3 168	0	0
	- rachunek depozytu obowiązkowego	3 108	0	0
	b) ekspozycje o wadze ryzyka 50%	265	133	11
	- rachunek funduszu zabezpieczającego	265	133	11
5.	Ekspozycje wobec przedsiębiorców o wadze ryzyka 100% z zastosowaniem współczynnika wsparcia 0,7619	20 696	15 769	1 261
	- kredyty + odsetki - ESP	20 696	15 769	1 261
6.	Ekspozycje detaliczne o wadze ryzyka 75%	12 275	9 206	737
	- kredyty + odsetki – ESP - rezerwa	12 275	9206	737

7.	Ekspozycje kapitałowe o wadze ryzyka 100%	1 216	1 216	97
	- akcje i udziały	540	540	43
	- obligacje zaliczane do kapitału Tier II Banku Zrzeszającego	676	676	54
8.	Inne pozycje	1 266	317	25
	a) Ekspozycje o wadze ryzyka 100%	317	317	25
	- środki trwałe	256	256	20
	- rozliczenie bankomatu	59	59	5
	- rozlicz. między okr. kosztów poniesionych z góry	2	2	0
	b) Ekspozycje o wadze ryzyka 0%	949	0	0
	- kasa	945	0	0
	- wartości niematerialne i prawne	4	0	0
9.	Ekwiwalent bilansowy z tyt. zobowiązań pozabilansowych	2 047	672	54
	- o wadze ryzyka kontrahenta 0%	0	0	0
	- o wadze ryzyka kontrahenta 75%,	543	201	16
	- o wadze ryzyka kontrahenta 100%	1 504	471	38
	RAZEM	47 264	27 438	2 195

Tabela 19. Wymogi kapitałowe Banku na poszczególne rodzaje ryzyk na dzień 31.12.20120r. (w tys. zł).

Rodzaj ryzyka	Istotność	Alokacja kapitału		Kapitał wewnętrzny razem
		Filar I	Filar II	
1	2	3	4	3 + 4
Ryzyko kredytowe	TAK	2 195,00		2 195,00
Ryzyko operacyjne	TAK	214,00		214,00
Ryzyko koncentracji znacznych zaangażowań kapitałowych				
Ryzyko koncentracji, z tego:				
wobec pojedynczych klientów lub grup powiązanych klientów oraz podmiotów bankowych lub instytucji kredytowych	TAK			
branżowej	TAK			
produktowej	TAK			
podmiotowej	TAK			
Ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej	TAK			
Ryzyko płynności	TAK		2	2
Ryzyko rezydualne	NIE			
Ryzyko wyniku finansowego	TAK			
Pozostałe rodzaje ryzyka (trudno mierzalne), z tego:				
kapitałowe	TAK			
cyklu gospodarczego	NIE		82	82
strategiczne	NIE			
utraty reputacji	NIE			
prawne	TAK			
Nadmiernej dźwigni finansowej	TAK			
modeli	NIE			
braku zgodności, z tego z tytułu:				
niezrealizowanych terminowo zaleceń nadzorczych	TAK			
niedostosowania regulacji wewnętrznych do przepisów prawa i innych regulacji wewnętrznych	TAK			

Rodzaj ryzyka	Istotność	Alokacja kapitału		Kapitał wewnętrzny razem
		Filar I	Filar II	
zgłoszonych reklamacji klientów	TAK			
Łączny kapitał wewnętrzny		2 493,00		
Fundusze własne (dostępny kapitał na pokrycie ryzyka)		8 152,00		
Fundusze własne - kapitał wewnętrzny		5 659,00		
Kapitał wewnętrzny/Fundusze własne (w%)		30,58%		
Współczynnik kapitału Tier 1		27,07%		
Łączny współczynnik kapitałowy		27,07%		

W wyniku przeprowadzonej wewnętrznej oceny ryzyk został utworzony dodatkowy wymóg kapitałowy na ryzyko płynności w wysokości 2 tys. zł oraz ryzyko cyklu gospodarczego w wysokości 82 tys. zł. Kapitał wewnętrzny na pokrycie wszystkich zidentyfikowanych istotnych rodzajów ryzyka wynosi 2 493 tys. zł, a wewnętrzny współczynnik wypłacalności ukształtował się na poziomie 27,07%.

Na dzień 31.12.2020 r. posiadane fundusze własne w pełni pokrywały oszacowane wymogi kapitałowe. Relacja całkowitego wymogu kapitałowego do funduszy własnych wyniosła 30,58%. Bank posiada odpowiedni poziom funduszy własnych do podejmowanego ryzyka. Sytuacja w obszarze adekwatności kapitałowej Banku jest stabilna.

Bank Spółdzielczy w Mokobodach podejmuje szereg działań zmierzających do poprawy jakości zarządzania ryzykami i podnoszenia efektywności działalności Banku przy zachowaniu bezpieczeństwa jego działania. Prawidłowy i skuteczny proces zarządzania ryzykami i adekwatnością kapitałową pozwala Bankowi na bezpieczny rozwój.

5. Instrumenty kapitałowe w portfelu bankowym

Na dzień 31.12.2020 roku Bank posiadał akcje w Banku Zrzeszającym BPS S.A., które zostały nabyte ze względu na zyski kapitałowe oraz przyjętą strategię Banku w wysokości 535 tys. zł. wg wyceny bilansowej netto, na które składają się:

- akcje serii H o wartości 187 tys. zł.
- akcje serii J o wartości 40 tys. zł.
- akcje serii K o wartości 100 tys. zł.
- akcje serii L o wartości 50 tys. zł.

- akcje serii M o wartości 50 tys. zł.
- akcje serii O o wartości 75 tys. zł
- akcje serii AB o wartości 33 tys. zł

Ponadto w związku z utworzeniem Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS Bank przystąpił do ww. spółdzielni i objął udział łącznie z wartością wpisowego w kwocie 5 tys. zł. Na dzień 31.12.2020r. łączna wartość posiadanych instrumentów kapitałowych wyniosła 540 tys. zł.

6. Polityka wynagradzania pracowników, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka Banku Spółdzielczego w Mokobodach

6.1. Parametry oraz zasady ustalania wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze

W Banku Spółdzielczym w Mokobodach została wprowadzona przez Radę Nadzorczą Uchwałą Nr 26/2018, z dnia 19 grudnia 2018 r. nowa treść „*Polityki wynagradzania pracowników, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka Banku*”.

W rozumieniu § 24 Rozporządzeniu Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 06 marca 2017r oraz § 9ca ustawy Prawo Bankowe w Banku, oraz § 4 ust. 1 pkt. 73 Rozporządzenia CRR - do stanowisk istotnych zalicza się:

1. Członków Rady Nadzorczej
2. Członków Zarządu
3. Głównego Księgowego
4. Dyrektorów Oddziałów istotnych
5. Kierownika Zespołu audytu wewnętrznego
6. Kierownika Zespołu Zarządzania Ryzykami i Analiz
7. Kierownika Zespołu ds. Kadr
8. Kierownika Zespołu ds. zgodności

Z uwagi na fakt, że Bank nie udziela kredytów przekraczających 5 mln EUR, do stanowisk istotnych nie zalicza się innych stanowisk w Banku niż Członków Zarządu. W związku z tym, że w Banku Spółdzielczym w Mokobodach wszystkie istotne decyzje są podejmowane przez Zarząd i żaden pracownik nie posiada pełnomocnictwa do podejmowania decyzji do stanowisk istotnych zalicza się tylko Członków Zarządu.

Wysokość wynagrodzenia członków Rady Nadzorczej ustala Zgromadzenie Przedstawicieli. Rada Nadzorcza otrzymuje tylko stałe składniki wynagrodzenia.

Wynagrodzenie Członków Zarządu składa się z wynagrodzenia stałego – wynagrodzenie zasadnicze wypłacane w okresach miesięcznych i wynagrodzenia zmiennego – premii przyznawanej i wypłacanej w okresach półrocznych. Wysokość zmiennych składników wynagradzania nie może być wyższa niż 15% wynagrodzenia zasadniczego osób zajmujących stanowiska istotne.

Stosując zasadę proporcjonalności Bank wypłaca całość premii uznaniowej po przyznaniu.

Oceny efektów pracy Członków Zarządu w Banku dokonuje Rada Nadzorcza w oparciu o kryterium ilościowe oraz jakościowe. Ocena efektów pracy obejmuje następujące wskaźniki: ROE, zysk netto, jakość portfela kredytowego, współczynnik kapitałowy, wskaźnik płynności LCR oraz wynik z tytułu rezerw celowych. Ocenie podlega stopień wykonania powyższych wskaźników w odniesieniu do planu finansowego w poszczególnych latach podlegających ocenie oraz w stosunku do założeń przyjętych w Strategii działania na dany okres. Zmienne składniki są przyznawane w przypadku, gdy w każdym z ostatnich trzech lat plan w zakresie wskaźników jest zrealizowany w co najmniej 80%. Kryteria jakościowe oceny Członków Zarządu przy przyznawaniu zmiennych składników wynagradzania to: uzyskanie absolutorium w okresie oceny, pozytywna ocena rękojmi należytego wykonania obowiązków, zgodnie z art. 22aa ustawy Prawo bankowe oraz ogólna dobra ocena realizacji zadań zawartych w planie ekonomiczno – finansowym w okresach objętych oceną. W przypadku zagrożenia nie spełnienia wymogów ostrożnościowych lub zagrożenia upadłością zmiennych składników wynagradzania nie przyznaje się. Łączna wysokość zmiennych składników wynagrodzenia przyznawanego osobom, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka Banku, nie ogranicza zdolności Banku do podwyższenia funduszy własnych banku. Całość przyznanej premii jest wypłacana po zakończeniu okresu oceny, za jaki to wynagrodzenie przysługuje. Zgodnie z zasadą proporcjonalności opisaną w piśmie KNF z dnia 23 grudnia 2011r. Bank może odstąpić od stosowania zasad dotyczących odroczonej płatności zmiennych składników wynagradzania. Udział premii wypłacanej w ostatnim roku Członkom Zarządu stanowił niewielki udział w wypracowanym zysku netto, tj. 7,14%.

6.2 Informacje ilościowe na temat wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska istotne w Banku

Wynagrodzenia Członków Zarządu Banku za 2020 rok wyniosły kwotę 231 tys. zł., w tym wynagrodzenie stałe 197 tys. zł. i wynagrodzenie zmienne nieodroczone płatne przelewem 34 tys. zł. W kwocie tej ujęto wynagrodzenia wszystkich Członków Zarządu Banku. Wynagrodzenie zmienne osób zajmujących stanowiska istotne za I półrocze zostało wypłacone w lipcu 2020 roku, a za II półrocze 2020 roku w styczniu 2021 roku.

7.Kontrola wewnętrzna

W Bank funkcjonuje system kontroli wewnętrznej. Celem systemu kontroli wewnętrznej jest zapewnienie:

1. skuteczności i efektywności działania Banku,
2. wiarygodności sprawozdawczości finansowej,
3. przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem w Banku,
4. zgodności działania Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi.

System Kontroli wewnętrznej w Banku obejmuje:

1. funkcję kontroli mającą za zadanie zapewnienie przestrzegania mechanizmów kontrolnych w procesach funkcjonujących w Banku, w szczególności zarządzania ryzykiem w Banku, która obejmuje wszystkie komórki organizacyjne Banku odpowiedzialne za realizację zadań przypisanych tej funkcji;
2. Stanowisko ds. zgodności i księgowości/IOD – mające za zadanie identyfikację, ocenę, kontrolę i monitorowanie ryzyka braku zgodności działania Banku z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa, przepisami wewnętrznymi Banku, standardami rynkowymi oraz przedstawienia raportów w tym zakresie;
3. niezależną komórkę audytu wewnętrznego realizowaną przez Spółdzielnię SSOZ, mającą za zadanie badanie i ocenę, w sposób niezależny i obiektywny, adekwatności i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem oraz systemu kontroli wewnętrznej w Banku.

Bank powiązał cele systemu kontroli wewnętrznej z procesami uznanymi za istotne. Procesy istotne w Banku zostały zdefiniowane w matrycy funkcji kontroli. W celu zapewnienia realizacji celów systemu kontroli Bank zaprojektował, wprowadził i zapewnił działanie mechanizmów kontrolnych we wszystkich procesach funkcjonujących w Banku w celu ograniczenia ryzyka wystąpienia nieprawidłowości.

Mechanizmy kontrolne, w zależności od rodzaju mechanizmu, spełniają rolę:

- 1) prewencyjną – poprzez zapobieganie nieprawidłowościom (np. poprzez ustalenie ścieżki autoryzacji w procesie odstępstw, wprowadzenie zasad kontroli dostępu),
- 2) detekcyjną – poprzez wykrywanie nieprawidłowości (np. poprzez samokontrolę w odniesieniu do sporządzanej dokumentacji),
- 3) korekcyjną – poprzez korektę nieprawidłowości (np. poprzez zapewnienie automatycznego korygowania błędów w systemach informatycznych, w odniesieniu

do określonych pól wypełnianych przez pracowników Banku).

Rodzaje mechanizmów kontrolnych dostosowane są do określonych celów systemu kontroli wewnętrznej, stopnia złożoności procesów, ryzyka oraz skali i istotności zaistnienia nieprawidłowości, uwzględniając dostępne zasoby Banku.

Do głównych rodzajów mechanizmów kontrolnych występujących w Banku należą:

- 1) procedury, rozumiane jako zdefiniowany sposób określonego postępowania przez pracowników,
- 2) podział obowiązków rozumiany jako podział zadań i uprawnień przypisanych pracownikom na poszczególnych stanowiskach w ramach danego procesu mający na celu zapobieganie sytuacjom, w których pracownik kontroluje samego siebie lub istnieje potencjalny konflikt interesów między pracownikami mającymi powiązania personalne,
- 3) autoryzację, w szczególności autoryzację operacji finansowych i gospodarczych, rozumianą jako system zatwierdzania decyzji i czynności wykonywanych przez pracowników na poszczególnych stanowiskach,
- 4) kontrolę dostępu, rozumianą jako zestaw uprawnień dostępu do określonego obszaru, systemu, procesu,
- 5) kontrolę fizyczną rozumianą jako zestaw uprawnień do określonego, fizycznie wydzielonego obszaru w banku,
- 6) proces ewidencji operacji finansowych i gospodarczych w systemach: księgowym, sprawozdawczym i operacyjnym rozumiany jako rejestrowanie i przechowywanie określonych rodzajowo danych wprowadzanych i generowanych w danym systemie,
- 7) inwentaryzację rozumianą jako porównanie stanu faktycznego ze stanem wymaganym odnośnie składników majątkowych i źródeł ich pochodzenia,
- 8) dokumentowanie odstępstw rozumiane jako wykaz zarejestrowanych wyjątków w ramach wykonywania określonych czynności wynikających z ustalonych przez Bank zasad postępowania,
- 9) organizacja cyklicznych szkoleń dla pracowników banku mających na celu podwyższenie wiedzy użytecznej w codziennych służbowych obowiązkach,
- 10) samokontrolę rozumianą jako weryfikację prawidłowości własnych działań dokonywaną przez pracownika w toku wykonywania przez niego czynności operacyjnych np. weryfikacja poprawności dokumentacji kredytowej lub danych wprowadzonych w odpowiednich polach w systemie informatycznym.

W Banku stosowane są wybrane mechanizmy kontrolne, w tym mechanizmy automatyczne

(wbudowane w systemy informatyczne), półautomatyczne i manualne. W miarę możliwości Bank unika stosowania wyłącznie manualnych mechanizmów kontrolnych w danym procesie.

Monitorowanie przestrzegania mechanizmów kontrolnych, wpisane w procesy funkcjonujące w Banku, w szczególności w procesy istotne, obejmuje weryfikację bieżącą poziomą (w ramach tej samej linii) i pionową (pierwszej linii przez drugą linię) oraz testowanie poziome i pionowe. Weryfikacja jest dokonywana w sposób ciągły przed rozpoczęciem lub w trakcie czynności wykonywanych w ramach procesów. Testowanie jest przeprowadzane w przypadku zakończonych czynności na wybranej próbie testowej

Data: 22.06.2021r.

Sporządził: Paweł Zawadzki